

**JUGOSLOVENSKA KRIZA
POGLED IZ BANATA**

**NAČELA
BANATSKOG
REGIONALIZMA**

**Banatski forum
1999**

Predsednik Banatskog foruma:

Đurica Savkov - Puštin

Generalni sekretar:

Dušan Gluvakov - Tubaćin

Dokumentacioni centar o vojvodanskim Nemcima:

mr Zlatoja Martinov - Purkarov

Nevladin sektor:

Ljiljana Grujić - Kuzmančov

Odnosi sa drugim organizacijama i informisanje:

Ljubiša Vrenčev

Glavni i odgovorni urednik Banatskih novina:

Nevena Simendić

Ekonomija:

Dragan Gurzulov - Novi Bečej,

Slobodan Markov - Vršac

Poljoprivreda:

mr Jan Babka - Kovačica

Paori banatski

Simbolika:

Nikola Petkov - Dudin

Vasa Dolovački, akademski slikar

Foto studio BATA PLUS - Pančevo

ROMARK - Pančevo

Radoslav Radičev - Lepšanov

Nemački prevodi:

Meral Tarar - Tutuš

Kompjuterska obrada:

Dušan Georgijević - Žabac

Štampa:

ROMARK - Pančevo

Korice:

FOTO BATA PLUS - Pančevo

Poštovaoci Banata

Pred Vama se nalazi knjiga **JUGOSLOVENSKA KRIZA - POGLED IZ BANATA - NAČELA BANATSKOG REGIONALIZMA** koja objedinjuje zalaganja Banatskog foruma da Banat dobije dostojno mesto u državnoj zajednici i procesu regionalizacije i integracije Evrope kojoj istorijski, kulturološki i ekonomski posmatrano pripada.

U knjizi se nalaze saopštenja, izjave, intervju i referati koji su dostavljani pisanim i elektronskim medijima u zemlji i inostranstvu, kao i odgovarajućim institucijama od značaja za rešenje pitanja Banata. Većina tekstova je objavljena, u integralnom ili prilagođenom obliku. Obuhvaćen je period od 1996. do septembra meseca 1999.

Pregled javnih nastupa Banatskog foruma ima za cilj da pokaže kontinuitet i doslednost u nastojanjima da se Banat zaštiti od marginalizacije kojoj je izložen u poslednjih 70 godina. Istrajati na jasnoj ideji i održati konstantan kurs prema višenacionalnom građanskom društvu, zalagati se za refederalizaciju Jugoslavije u vreme građanskog rata, kada se gotovo sve političke partije i njihovi lideri nadmeću u ekstremnom nacionalizmu, nije bio nimalo lak zadatak.

Umesto unitarne, nacionalne države, Banatski forum nudi projekat racionalne države, decentralizovane do mere da pojedini delovi države mogu samostalno ulaziti u regionalne zajednice sa sličnim regijama iz susednih država u cilju prosperiteta i priključenja Evropi.

Kada se uzme u obzir promenljivost stavova većine političkih stranaka u Jugoslaviji, u zavisnosti od kratkoročnih koristi od režima, jedna ovakva retrospektiva, sažeta u knjigu, za političko krilo Banatskog foruma predstavlja priznanje i osnovu trajnog političkog programa za Evropsku regiju Banat.

Pojmovi **Refederalizacija, Socioekonomsko biće Banata, Autonomija do krajnjih korisnika** su autentični i produkt političke zrelosti Banatskog foruma. Kao takvi jasno definišu osnovna opredeljenja i Program Banatskog foruma.

Prosperitetan Banat, selo, ekologija, regija Dunav-Tisa-Kereš-Moriš (EURO TRIO), višenacionalnost Banata, decentralizovana Jugoslavija, ali i decentralizovana Vojvodina su samo neke od tema kojima je Banatski forum posvetio pažnju u svojim projektima i javnim istupanjima.

U vreme štampe knjige destrukcija Jugoslavije, komunizma i nacionalizma još nije završena. Mogu se očekivati vrlo drastični preokreti, vrlo bolni nacionalni i socijalni lomovi, masovna osećanja nemoći.

Knjiga **JUGOSLOVENSKA KRIZA - POGLED IZ BANATA - NAČELA BANATSKOG REGIONALIZMA** ima za cilj da u procesu tranzicije ukaže na sve što je **JUČE - DANAS i SUTRA** od važnosti za Banat i socioekonomsko biće Banata.

Dokument **NAČELA BANATSKOG REGIONALIZMA** do početka štampe ove knjige nije zvanično usvojen od strane Skupštine Banatskog foruma, ali je zbog njegovog značaja uvršten u izbor tekstova kao predlog.

Kako ova brošura treba da informiše i međunarodnu javnost o delovanju Banatskog foruma, a zbog ograničenih materijalnih sredstava, značajni tekstovi, koji bitno označavaju reference Banatskog foruma, paralelno su štampani na srpskom, engleskom ili nemačkom.

NAPOMENA: Pod kulturno-istorijskim pojmom Banat u najvećem broju slučajeva Banatski forum tretira jedinstvenu regiju „terezijanskog” Banata između Tise, Moriša, Černe i Dunava koja se trenutno prostire u tri države, Mađarskoj, Rumuniji i Jugoslaviji.

Kada su u pitanju politička rešenja koja nudi Banatski forum, pod pojmom Banat podrazumeva se jugoslovenski deo Banata.

Zahvaljujemo se:

Svima koji veruju u Banatski forum.

Članovima i simpatizerima koji su materijalno pomogli da ovo izdanje doživi svoje dobroj'tro.

MLIR-u na uvek otvorenim vratima.

Svetoj zemlji banatskoj koja nas je rodila takve kakvi jesmo.

Svim **BANATORIMA**, posebno **Akademiku dr Aleksandru Firi**.

Zahvaljujemo se i onima koji nam nisu pomogli, tako smo postali jači.

*Verujemo da će **Jugoslovenska kriza - Pogled iz Banata - NAČELA BANATSKOG REGIONALIZMA**, još nekom poslužiti kao putokaz kako izaći iz kovitlaca nacionalsocijalističke euforije, kako se osloboditi srednjevekovnog sna o nacionu i zameniti ga racionalnim osećanjem da pripadamo civilizaciji i da je prosperitetna budućnost svima nama jednako dostupna.*

Dovoljno hrabri da osnuju Banatski forum:

Durica Savkov - Pušin, Dušan Gluvakov - Tubaćin, Saša Živković, Dragan Radiš, Đurdina Poznatov, Nenad Živković, Slavica Toškov, Stevan Lazarov - Mlekarov, Sava Kojić - Kačarov, Moma Vojnov - Uvalić.

Tranzicija, demokratizacija i liberralizacija ekonomije

OSLOBAĐANJE OD KRUTE I SKUPE DRŽAVE

Završetkom hladnog rata 1989. godine, simboličnim rušenjem Berlinskog zida, uspostavljaju se nove relacije na području bezbednosti država (trka u naoružanju je SAD i SSSR, zajednički, godišnje koštala 500.000 miliona dolara godišnje) kao i posvećivanje ekonomskim i demokratskim reformama.

Tri su osnovna cilja koja prevladavaju u savremenoj koncepciji planiranja, u prvom redu velikih sila, a zatim i kao međunarodna saglasnost i tendencija srednje razvijenih i nerazvijenih zemalja;

prvo; OPŠTE UČEŠĆE (ANTI-IZOLACIONIZAM),

drugo: IDEOLOŠKA SAGLASNOST,

treće: ODBACIVANJE RATA (PACIFIKACIJA), I TERITORIJALNE EKSPANZIJE, kao i pridavanje najvećeg značaja đirenju **liberalne ekonomije** (privredni razvoj) i **razvoju demokratije** (društvene slobode).

Na najvećim centrima moći, kao đto su SAD, Evropska Zajednica, Rusija (sa dvanaest nezavisnih republika) leži i najveća odgovornosti garancija započetih procesa. U dobu pred nama, kada će nacionalne države početi da ustupaju mesto multinacionalnim, multikulturalnim, regionalnim i sličnim interesima i oblicima udruživanja i povezivanja, đirom sveta započinju procesi ekonomskih, sa jedne strane i društvenih promena, sa druge strane. Kakav je na opđtem planu odnos između ta dva, danas veoma uočljiva procesa u svetu, a posebno kod nas (bivđa SFRJ) sagledaćemo upoređujući tok istih procesa na primerima.

Godine 1989, komunistički režimi u istočnoj i srednjoj Evropi dođiveli su slom. Umesto njih pridlo se uvođenju demokratskih sistema (kao i u Rusiji i bivđim republikama SSSR-a). Od 1974. godine, oko 40 zemalja se opredelilo za demokratiju. Da nabrojimo samo neke (redosledom uvođenja promena); Portugalija, Grčka, Španija, Ekvador, Peru, Argentina, Brazil, Urugvaj, Salvador, Gvatemala, Čile, Meksiko, Paragvaj, Panama, Pakistan, Južna Koreja, Turska, Filipini, Mađarska, Poljska, Čedka, Slovačka i druge. Paralelno sa demokratskom javljaju se težnje za ekonomskom liberalizacijom a odnose se, pre svega na smanjenje uloge države u privredi, ulogu tržiđta, raspodelu državne imovine, privatizaciju državnih preduzeća, ukidanje državnih propisa i dozvola, smanjenje carina i trgovinskih barijera, smanjenje državnih budžeta i rashoda i obuzdavanje inflacije. Koji su se uslovi stekli u svetu i đta je sve uticalo na masovno opredeljenje država ka demokratskim transformacijama?

PRVO: Pitanje legitimiteta autoritarnih i nedemokratskih režima u državama srednje razvijenosti koji su za vreme krize i stagnacije sedamdesetih i sami dođli u krizu i bili prinuđeni na promene.

DRUGO: Razvojem srednje klase, pismenosti, kulture, obaveđtenosti, komunikacija i dr. u istim zemljama je slabio uticaj autoritarnog.

TREĆE: Izmenjena uloga Katoličke crkve koja je ranije podržavala i oslanjala se na autoritarne režime, a od 1974. godine u zemljama kao đto su Španija i Portugalija, Poljska, Mađarska i dr. deluje kao najefikasniji protivnik diktatura (kako levih, tako i desnih). Primer Poljske je evidentan jer je Katolička crkva u toj zemlji stala na stranu demokratskih i liberalno ekonomskih tendencija, pokreta i političkih snaga.

ČETVRTO: Realni svetski činiooci MMF, Svetska banka, Evropska zajednica, SAD i dr. ulaganjima iniciraju i podržavaju procese tranzicije.

To su faktori koji su presudno uticali i utiđu na tok ovog svetskog trenda o kome govorimo. Što se tiče liberalno-ekonomskih reformi, one često nastaju kao nužnost, iz sasvim različitih razloga i potreba, u odnosu na demokratske. Pre svega, javljaju se kao odgovor na nesposobnost centralističko-državnog načina planiranja preduzeća i ekonomije uopđte. Države su pod pritiskom potreba standarda povećavale poreze i dovele nesposobnu, krutu organizaciju državnih preduzeća do bankrotstva.

Po čemu su politička demokratizacija i ekonomska liberalizacija slični a po čemu različiti procesi?

Sličnost se, pre svega, sastoji u tome što podjednako ograničavaju ovlaštenja vlade i moć države. **Demokratizacija** od države stvara aparat potčinjen i odgovoran građanskom društvu. Politički lideri (na vlasti ili u opoziciji) moraju da vode računa o volji naroda. **Liberalizacija** sa svoje strane smanjuje ulogu države u privredi. Demokratizacija od države zahteva uvođenje političkih sloboda (slobodu govora, udruživanja i protesta) a liberalizacija od države zahteva ekonomske slobode (sloboda da se poseduje imovina, radi, ulaže i troši). Demokratizacija povećava društvenu kontrolu nad državom, liberalizacija smanjuje kontrolu države nad privredom. U institucionalnom pogledu, demokratizacija je mnogo jednostavniji proces. Osnovni elementi demokratije se dobijaju održavanjem pravičnih i otvorenih, općih parlamentarnih izbora (pod jednakim uslovima) stranaka i partija i formiranjem vlada. Za razliku od toga, ekonomska reforma, kada se ukida komandna privreda, zahteva ulaganje velikog napora tokom dužeg perioda (što kod nas nije ni započeto). Drugim rečima, mnogo je lakše organizovati izbore nego ustanoviti tržište. Prelazak sa autoritarnog na demokratski politički sistem može ići bezbolno i brzo. Prelazak sa privrede koju je kontrolisala država na tržišnu, predstavlja mnogo teži i bolniji zadatak. Tržišne promene prati prestanak subvencija, povećanje poreza, inflacija, otkazi radnicima, bankrotstva preduzeća, rast cena, opadanje nadnica, pad proizvodnje što sve predstavlja ogromnu cenu koju svako društvo u tranziciji mora da plati, kako bi se ostvarila dugoročna ekonomska stabilnost. Tokom procesa demokratizacije u društvu se javljaju rasprostranjena osećanja; u početku euforija, kasnije razočarenje i, konačno, rezignacija i prihvatanje. Za razliku od toga, tokom ekonomske liberalizacije, masovna osećanja se javljaju ovim redom; prvo, zebnja i strah, zatim ozlojeđenost i razočaranost i na kraju ljutnja, bes i pobuna ili pasivnost i prihvatanje. Liberalizaciju je jednostavnije sprovesti u zemljama na nižem stupnju razvoja (poljoprivredne zemlje) dok sam ekonomski razvoj potom podstiče razvoj demokratije (problem SRJ). Privredna reforma zahteva snažnu, autoritativnu vladu, sposobnu da sprovede reformu pod teškim uslovima. Pod autoritarnim režimom se lakše sprovodi reforma zbog smanjenog uticaja javnosti, sindikata i demokratskih institucija koje imaju različite poglede na reformu. Recept je jasan, prvo liberalizacija ekonomije a potom demokratizacija. U Jugoslaviji, uz ratne nepogode, proces demokratizacije započinje paralelno ili ranije od ekonomske reforme prekinute u njenom toku (program premijera Ante Markovića), da bi se posle građanskog rata ponovo vratilo na početnu fazu transformacija, gde ponovo demokratski procesi idu ispred ekonomsko-liberalnih i pri tom izazivaju socijalne pokrete koji daju opravdanje totalitarnom režimu Slobodana Milođevića da odlaže sprovođenje nužnih i bolnih vlasničkih transformacija i prelaska privrede na tržišnu (donošenje „evropskih” zakona, garancija, privatizaciju itd.).

Primer Poljske je očigledan i poučan za našu praksu. Leh Valensa dolazi na vlast uz pomoć sindikata, radnika i Katoličke crkve, započinje demokratske reforme. Kad su na red došle ekonomske reforme, Leh Valensa se povlači i ustupa mesto generalu Jeruzelskom koji, pod diktaturom (bez uticaja medija, političkih stranaka, sindikata i dr.), sprovodi privatizaciju i osnove liberano-ekonomskih transformacija. Posle nekoliko teških, bolnih godina Poljska se vraća demokratskim promenama ponovo vođena Leh Valensom i transformisanim privrednim sistemom.

Mađarskoj je takođe sugerisano od strane MMF, Svetske banke i drugih da prvo sprovedu ekonomske reforme, a da pri tom ne započinju političku demokratizaciju uporedo, je će se ta dva procesa, u tom slučaju međusobno sukobiti. Savetovano je odlaganje izbora do 1995. godine. Ukoliko jedna zemlja ima autoritarni režim, a lideri žele da sprovedu i liberalizaciju i demokratizaciju, prvo bi trebalo da sprovedu neophodne privredne reforme, a potom i demokratizaciju političkog sistema.

Ukoliko jedna zemlja ima autoritaran režim, a njeni lideri žele da sprovedu privrednu reformu i podstaknu ekonomski razvoj, ali ne i demokratizaciju, prvo mogu da učine samo po cenu postepenog podriivanja sopstvenog autoritarnog režima. U idealnom slučaju, autoritarne vlade bi prvo sprovele ekonomsku reformu, a zatim demokratizaciju. Autoritarni politički sistemi se obično svrgavaju, izbori dovode na vlast demokratske vlade koje se tada suočavaju sa problemom prelaska komandne (etatističke) privrede na privredu zasnovanu na tržišnim principima. Kada stupe na dužnost, te vlade moraju da iskoriste izborni legitimitet, pre no što im se podrška ospe, i da brzo krenu u sprovođenje privrednih reformi. Novim demokratskim zemljama je potreban đef države dovoljno jak da obezbedi vođstvo i poverenje ali ne suvide jak da kasnije osujeti demokratski proces. Ekonomske teškoće i haos koji reforme proizvode, izazvaće želju za privremenim diktatorom ili ekonomskim carem. Reformistički lideri mogu da ublaže protivljenje time što će opozicione lidere uključiti u proces reforme (u Srbiji to nije slučaj). Pomoć iz inostranstva je od neprocenjivog značaja za proces reforme. Strana sredstva u vidu zajmova, poklona i garancija veoma su važna. Jođ važnije od sredstava je to što inostrane agencije obezbeđuju strogu disciplinu time što sredstva uslovljavaju stabilizacijom privrede od strane vlade, smanjenjem potrođnje, liberalizacijom cena i uravnoteženjem budžeta. Međunarodni monetarni fond i Svetska banka izazivaju strah dirom sveta upravo zbog toga. Bez discipline koje te institucije nameću, gotovo nikakav trud, uložen u privrednu reformu ne bi dao rezultata. Spoljna pomoć, u nekim slučajevima, može se pružiti i kroz

uključenje privrede koja se reformiše u neku veću tržišnu privredu. (Istočna Nemačka, Mađarska, Meksiko, Češka, Poljska).

Na kraju recimo da se demokratizacija i privredna reforma sprovode samo onda kada za to postoji politička volja.

U našem primeru, slučaju Srbije i Jugoslavije, što duže vreme prolazi, ređenja bivaju sve komplikovanija i bolnija. Stanovništvo je dovedeno do ekonomske i političke iscrpljenosti, strpljenje je na izmaku, pa svako racionalno iskustvo drugih postaje neprimenljivo na naše društvo. Od svega je pomalo započeto i nedovršeno, pa ostavljeno za kasnije. Slobodan Milošević nije iskoristio svoje liderstvo, koje je stekao nacionalizmom, za kanalisanje ekonomske reforme već ga je istopio u građanskom ratu za veliku Srbiju, da bi na kraju postao izdajnik i lider sa nedovoljnim autoritetom za sprovođenje ozbiljnih zahvata na polju ekonomske transformacije društva. Kao autokrata, nije uključio opoziciju u procese demokratskih promena, čak i tamo gde je legitimno izgubio na izborima. Time gubi poverenje i kredibilitet budućih ulagača i investitora iz inostranstva.

Izraz OTPISANI sve više priliči našoj situaciji.

Nedostatak političke volje za promene, i u vlasti i u opoziciji stavlja nas u položaj definitivnih gubitnika u svetskoj demokratskoj i ekonomskoj trci ka bezbednoj budućnosti.

Das Referat des Präsidenten Đurica Savkov

DAS JUGOSLAWISCHE BANAT IM ZUSAMMENHANG MIT DEN EUROPÄISCHEN INTEGRATIONEN

Das Banater Gebiet in der BR Jugoslawien umfasst den östlichen Teil der Pannonischen Ebene zwischen der Donau und der Theiss und bildet den Teil eines durch unnatürliche Grenzen geteilten geographischen Gebiets. Der östliche Teil gehört Rumänien, der westliche Jugoslawien, während Ungarn ein geringer Teil der gesamten Oberfläche Banats hingehört. In den staatlichen Grenzen Jugoslawiens beträgt die Oberfläche Banats 9296 (9776) km, was sich auf 41,8% der Autonomen Prowinz Wojwodina beläuft. Durch administrative Ausbreitung Belgrads wurde von seiner Oberfläche 800 km fruchtbaren Boden abgenommen. Neben dem landwirtschaftlichen Ertrag hat er den naheliegenden Dörfern als Weideland gedient. Der Banater Teil der Grenze gegen Rumänien ist durch Flüsse und Berge nicht besonders markiert, so dass sie geöffnet und dementsprechend durchlässig ist. Sie ist 150 km lang.

Die fruchtbare Banater Ebene stellt nach der Konfiguration des Bodens und nach den klimatischen Bedingungen eine reiche Grundlage für hervorragende Landwirtschafts- und Ernährungsindustrie als auch für spezifische Tourismusarten dar. Die Vielvölkerstruktur Banats hat ihren Ursprung in der historischen und gesellschaftlichen Entwicklung, in den zahlreichen Wanderungen, Eroberungen und verschiedenen Interessen derjenigen, die über Banat herrschten. Banat wurde 1552 von den Türken erobert und blieb unter ihrer Herrschaft bis zum Frieden in Požarevac 1718. Die türkische Verwaltung hat erst nach dem Frieden in Svistov entgeltig aufgehört. Nach den österreichisch-türkischen Kriegen wurde Banat von Österreich erobert und an Österreich angeschlossen. Banat ist Kaiserbereich geworden, was für seine wirtschaftliche Entwicklung und für ethnische Beziehungen in ihm von grosser Bedeutung

war. Banat wurde von den Türken durch Eugen von Savoja befreit, während die besonderen Verdienste für Banater weitere wirtschaftliche, gesellschaftliche und kulturelle Prosperität dem ersten Generalgouverneur Banats, Klaudius Florimund Mersi, zuzuschreiben sind.

Die Bevölkerungszahl in Banat variierte in der letzten Zeit (1921-1991) von 557.888 bis 633.127. Die Bürger Banats sind vorwiegend Serben, 418.444, Rumäne leben im südlichen Teil und in der Gemeinde Alibunar und andern östlichen Teilen des jugoslawischen Banats, in der Zahl von 35.929. 67.195 Ungarn besiedeln die Teile Potisje und in geringer Zahl die Siedlungen in südlichem Banat (Debeljača, Skorenovac, Pančevo, Jermenovci, Ivanovo usw.). Im Laufe des XVIII Jahrhunderts besiedelten Banat auch Slowaken (3%) und liessen sich meistens in den Orten Kovačica, Padina Seleud, Aradac, Janodik, und Belo Blato nieder. Die Kroaten leben zerstreut im ganzen Banat (Starčevo, Opopo, Boka, Neuzina, Keča, Borča, Glogonj usw.). In geringer Zahl leben in Banat Bulgaren, Deutsche, Juden, Französe, Spanier, Tschechen, , Mazedonier (2%, Kačarevo, Jabuka, Glogonj), Slowenen, Roma usw. Alteingesessene Bevölkerung bildet 53% (die Bevölkerung, die Banat vor dem zweiten Weltkrieg besiedelt hat), die anderen sind Einwanderer aus verschiedenen Zeiten. Banat zog durch seinen Reichtum, seine Anstellungsmöglichkeiten, durch Perspektiven für besseres Leben viele fleissige Leute an, unabhängig von der Religion, nationalen Zugehörigkeit und der Sprache, mit der sie sich verständigten. Die Landwirtschaft nahm 50% der Bevölkerung in Anspruch. Es sind 176 besiedelte Orte und einige kleinere Siedlungen registriert.

Zur Zeit der Österreichisch - Ungarischen Monarchie wurde Banat am längsten innerlich organisiert durch Militärgrenze, Distrikte (Bezirke), Gespanschaften und freie Städte, die die Privilegien seitens des Hofes genossen haben. Unabhängig von den administrativen Veränderungen innerhalb der Region, die durch Auflösen der Militärgrenze hervorgerufen wurden, blieb Temischwar, als die grösste Stadt und als die Mitte der kulturellen und wirtschaftlichen Entwicklung, während der ganzen Zeit unwiderrufliches Zentrum. Es hat diese Rolle bezüglich des ganzen Banats auch heute, nach seiner Teilung, behalten. Neben ihm haben sich aber im jugoslawischen Teil Banats die Städte Zrenjanin, Pančevo, Kikinda und Vrdac entwickelt.

Gleich nach dem ersten Weltkrieg und der Abgrenzung mit Rumänien kamen die ersten Kolonisten in Banat an, meistens die Serben aus Lika und aus den anderen Teilen des neugegründeten Königreichs der Serben, Kroaten und Slowenen. Es waren, im Grund genommen, die serbischen Freischärler mit den Familien, wodurch man die politische und ethnische Struktur verändern wollte. Nach den ersten Wogen der Begeisterung für die Eingliederung dem neuen Staat kam es sowohl bei der alteingesessenen Bevölkerung als auch bei den Ansiedlern zu der Enttäuschung. Der Staat, dessen Einwohner sie geworden waren, war die zurückgebliebene, kapitalistische Monarchie, ohne entwickelte Demokratie. Der neue Staat hatte sogar kein Vertrauen zu den einheimischen Beamten, so dass in die Gebiete über der Donau die Beamten aus Serbien hingewiesen wurden, denen die Polizei und die Armee vertraut wurde. Es fing eine langjährige Verwirrung an, in der man weder wusste, wieviel die Steuer beträgt, noch wem sie zu bezahlen ist und es entstanden die sonderbaren, auf der Macht begründeten Reichtümer. Die Kolonisten waren weder an die intensive Landwirtschaft angepasst, noch besaßen sie notwendige Werkzeuge, so dass der grosse Teil der besten Ackerfelder schlecht oder überhaupt nicht bearbeitet wurde. Die Strassen wurden vernachlässigt und verwuchsen allmählich. Die Grenzgebiete, die sich vor kurzem im Zentrum der Region befanden, blieben auf einmal in den Randgebieten und gingen im neuen Staat zurück. Im neuen Staat verändern sich die Benehmungsregeln und ethische Normen. Eingesehen dass nur die Bestechung und der Betrug die Existenz ermöglichen, fingen die vor kurzem vorbildlichen Handwerker, Bauern und Händler die Gesetze zu übergehen. Es wurde offensichtlich dass das Einkommen Banat verlässt. Als Reaktion auf das immer grössere Zurückbleiben der Wojwodina erschien 1932 die Novosader Resolution. Der Anreger dieses Protestes war der Rechtsanwalt aus Pančevo, Duđan - Duda Bođković. In der Resolution wurde die Unzufriedenheit mit dem Verhältniss der zentralen Behörden zu der Provinz ausgedrückt und den Anspruch auf viel grössere Rechte erhoben. Die zentralen Behörden haben die Resolution nicht aufgenommen. In Banat lebten auch viele landlose Bauern in besonders schwerer Lage, die sich oft des Streiks bedienten oder auswanderten. Die meisten Bürger wurden weder rechtlich noch kulturell in den neuen Staat integriert.

Im zweiten Weltkrieg gehörte Banat administrativ dem besetzten Serbien, es wurde ihm aber wegen der zahlreichen deutschen Minderheit der besondere Status zugeteilt - Deutsches Schutzgebiet. Die Besatzungsmacht hat die Beziehungen zwischen den verschiedenen Nationen unfreundlich gemacht, zugunsten der deutschen Minderheit, besonders schwer die Juden und Roma betroffen, während die Serben in noch schwerere Lage gelangten. Obwohl der Besetzer fortgesetzt hat die unverantwortlichen Requisitionen, besonders der Ernährungsmittel durchzuführen, hat die Infrastruktur und Ökonomie in Banat im Vergleich mit den anderen Teilen des Landes keine beträchtlichen Zerstörungen erlitten.

Nach dem zweiten Weltkrieg genoss die Autonome Prowinz Wojwodina eine höhere Stufe der Autonomie (der selbständige oberste Gerichtshof, auf demselben Niveau wie die Gerichtshöfe der Republik) als Kosovo, die mit der Verfassung 1963 beträchtlich vermindert wurde. Teilweise wegen des

Protestes der Bevölkerung und teilweise wegen des grossen politischen und ökonomischen Schadens wurde 1968/69 die Lage der beiden Prowinzen in grossem Mass verbessert und sie wurden, am wenigsten formal, unmittelbar in der Föderation vertreten. Durch die Verfassung 1974 hat sich die Lage der beiden Prowinzen dem Status der Republik genähert. Die Autonomie wurde aber durch den einparteiischen, autoritären Zentralismus vermindert, der sich in den lokalen durch nichts gerechtfertigten Zentralismus der Wojwodina verwandelt, wobei die Führungskräfte aus Srem den Vorzug bekommen haben.

In solchen Verhältnissen ist Novi Sad die Hauptstadt der Autonomen Prowinz Wojwodina geworden, die sich entwickelt, gebaut wird und zur modernen Grosstadt aufwächst. Banat als besondere Einheit geht innerhalb einer solchen Wojwodina zurück und verliert seine kulturelle und ökonomische Subjektivität und Besonderheit. Alle politische Kräfte, die innerhalb der kommunistischen Partei versuchen, seine Lage zu verbessern, werden verhindert und beiseitegedrängt. Auch zur Zeit als die Autonome Prowinz Wojwodina den höchsten Grad der Autonomie genoss, wurde Banat auf die seiner ökonomischen Macht und historischen Bedeutung unentsprechende Weise behandelt. Ungenügende Mittel wurden in die Infrastruktur angelegt und die Kommunikationen entwickelten sich viel langsamer als in den anderen Teilen der Autonomen Prowinz Wojwodina. Das Abtreten Banater Gebiete an Belgrad stiess bei den Behörden auf keinen bedeutenden Protest. Die Banater, Besitzer des Landes, versuchten sich widerzusetzen, aber unorganisiert und ohne Erfolg.

Die Bevölkerungsstruktur hat sich allmählich, meistens durch politische Mittel, zu Nutzen der Serben verändert. Nach der ersten Kolonisierung nach dem ersten Weltkrieg wurde im Zeitraum 1944/50 die zweite Kolonisierung der meistens serbischen Bevölkerung durchgeführt. Während des letzten Krieges auf dem Territorium des ehemaligen Jugoslawiens haben sich 300.000-500.000 Leute aus Kroatien und Bosnien, meistens die Serben, ins Gebiet der heutigen Wojwodina angesiedelt und davon in grosser Zahl nach Banat. Die ganze Zeit dauerte ökonomisch bedingte Migration aus weniger entwickelten Teilen Jugoslawiens nach Banat.

Der Platz und die Rolle Banats im europäischen Integrationsprozess

In der uns bevorstehenden Zeit, wenn die Nationalstaaten den multinationalen, viele ethnischen, multikulturellen, regionalen Interessen und den Vereinigungs- und Verbindungsformen den Platz abtreten werden, zeigt sich als notwendig die Prozesse auch in diesem Teil Europas durchzuführen, was die Einschliessung sowohl Jugoslawiens, als auch seiner einzelnen Teile, in diese Vorgänge voraussetzt.

Das Banater Forum, in der Domäne der Zukunftspläne, betrachtet die Vorschläge und Modelle der allumfassenden, notwendigen, demokratischen Reformenprozesse als die Voraussetzung für die künftige Entwicklung der weiteren Gemeinschaft, des Staates Jugoslawiens, seiner Republiken, Prowinzen und Regionen. Nur die Beratungen und Übereinstimmungen der Interessen aller Beteiligten können den dauernden Frieden und eine schnellere Entwicklung ermöglichen.

Das Banater Forum vertritt die Meinung dass das kommunistische Regime in den letzten 50 Jahren die historische Niederlage erlitten hat und dass es als Träger der positiven Veränderungen nicht angesehen werden kann. Die Transitionsprozesse in den östeuropäischen Ländern stellen vor die Wirtschaft in diesen Ländern hohe Ansprüche auf die grossen Veränderungen der ökonomischen Verhältnisse, auf den offenen Markt und auf die Einschliessung in die Erwerbs- und Austauschprozesse, die die gegenwärtigen Bewegungen in der Welt bedingen. Das Übereinstimmen der rechtlichen und anderen Normen mit denjenigen der Europäischen Union und USA ist nur eine der Bedingungen, die in der möglichst kurzen Frist erfüllt werden müssen. Wir, im Banater Forum, sehen die Situation in Jugoslawien als sehr kritisch an und ohne reale Indikatoren, dass es Wille und Übereinstimmung gibt, mit den notwendigen und historischen Veränderungen anzufangen, die dieses Volk erwartet. Ein Team der relevanten, auch der ausländischen Fachleute, soll, unserer Meinung nach, in der kürzesten Frist, eine ausführliche Studie über den objektiven Durchschnitt des Zustandes zusammenstellen, die Ergebnisse in die Öffentlichkeit heustragen und bezüglich der Verhältnisse einen komplexen Konzept der Lösung ersinnen. Das Team der Fachleute muss die Unterstützung aller politischen, nationalen und regionalen Faktoren im Land geniessen, damit der Plan und Konzept von der dauernden Bedeutung werden und durch Konsensus von allen aufgenommen.

Die Reformen sollen die Rolle des Staates in der Privatisierung der Eigentumsverhältnisse, in der Entwicklung der Marktwirtschaft, in der makroökonomischen Politik neudefinieren, ohne dabei die Tätigkeit der selbständigen Wirtschaftssubjekten zu stören. Sie müssen den Besten ermöglichen noch besser zu werden, ohne die Lösung in deren Besteuerung zu suchen, um die weniger Fähigen zu schützen. Die Bedingung dafür ist der wirkungsvolle Kampf gegen jede Art der Kriminalität in der Gesellschaft und unter den Machtbesitzern.

Das Banater Forum, die Organisation, die am Anfang der 90 - er Jahre gegründet wurde mit dem Ziel, Banat zu bewahren, zu fördern und es in die gegenwärtigen Prozesse des modernen Mitteleuropas einzuschliessen, hat mit der Zeit eine spezielle Einsicht bezüglich der Lösung der Krisis auf dem Territorium des ehemaligen Jugoslawiens entfaltet, in diesen Teilen, die sich auf Banat direkt beziehen. Das Program trägt den Titel Autonomie bis zu den letzten Nutzniessern und setzt die Teilnahme und Zusammenarbeit mit den ähnlichen Organisationen an der Erfindung des besten Modells der dezentralisierten Gemeinschaft voraus, mit dem Akzent auf den zahlreichen Autonomien und Selbstverwaltungen, in deren Zentrum der Einzelne steht.

Das Program ist auf den Erfahrungen aus der näheren und weiteren Geschichte Banats, auf den Erwartungen und Wünschen der Bevölkerung aus dem jugoslawischen Teil Banats und auf den von der Europäischen Union vorgeschlagenen Prinzipien begründet. Das Program berücksichtigt in all seinen Voraussetzungen die Unverletzbarkeit der zwischenstaatlichen Grenzen. und setzt den Akzent auf die Intensivierung des europäischen Integrationsprozesses, das im Laufe ist und das auch in diesen Gebieten anfangen muss. Die Republik Serbien hat 1988 die Vorarbeiten zu Verfassungsveränderungen gewalttätig und ohne Rücksicht auf die bestehenden Verfassungsnormen begonnen. Der Prozess hat seinen Höhepunkt mit der Verfassung aus 1990 erreicht, die die Autonomien nicht nur der Prowinzen, sondern auch der lokalen Selbstverwaltungen fast annulliert, angefangen von der Kultur und Ausbildung bis zur gesetzgebenden Gewalt und den innerlichen Angelegenheiten.

Ein solcher Zustand zeigt sich als unangemessen und unhaltbar. Unhaltbar ist er vor allem wegen der unterschiedlichen historischen und kulturell - zivilisatorischen Erbe der verschiedenen Teile der Republik. Die Gebiete haben dabei unterschiedliche Bevölkerungsstruktur und verschieden entwickelte Wirtschaft. Die Unterschiede bewirken die verschiedenen Interesse im grossen Teil der wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Entwicklung.

Trotz der internationalen Sanktionen und des in der Nähe fuhrenden Krieges hat die Landwirtschaft in Wojwodina standgehalten. Neben dem rücksichtslosen Plündern in der Landwirtschaft, wurden auch die Eisenbahnen weggeschafft, während die Infrastruktur vernachlässigt wurde und verfiel. Die Landwirtschaft, als der hauptsächliche Wirtschaftszweig, wurde völlig ruiniert, als auch die Produktionsfähigkeiten der Umarbeitungsindustrie. All diese Elemente, als auch die Tatsache dass sich die gegenwärtigen Politikkräfte unfähig erweisen, eine angemessene Lösung zu finden, zeigen dass sie nicht im Zentrum zu suchen ist, sondern nur in Übereinstimmung unterschiedlicher Interessen verschiedener Gebieten, die Gleichberechtigung aller Teile des Landes dabei in vollem Mass beachtend. Der gesamte Konzept des jugoslawischen Föderalismus muss überprüft werden, ohne den übertroffenen Modellen zu frönen. Wertvoll sind die Erfahrungen aus Belgien und Europa überhaupt. Man muss sich dabei von der mittelalterlichen Mitologie mit dem nationalen Staat befreien und die entsprechenden Lösungen in der Föderation Sui generis suchen. In dieser Gemeinschaft gäbe es mehrere Einheiten mit dem unterschiedlichen Status, wobei die Integrität der wirklich gemeinsamen Interessen und Bedürfnisse beachtet wird. Es ist von grösster Bedeutung dass sich in dieser Föderation alle gleichberechtigt, geschützt und frei fühlen und dass die Föderation für alle weltliche und europäische Integrationsprozesse offen bleibt. Nur unter solchen Bedingungen könnte jede Nation und jede Minderheit völlige Gleichberechtigung verwirklichen und seine nationale Identität und Kultur bewahren.

Eine von diesen Einheiten wäre die Autonome Prowinz Wojwodina mit der autonomen gesetzgebenden, exekutiven und gerichtlichen Gewalt. Kein anderer Typ der Autonomie wäre mit den gegenwärtigen europäischen Prozessen und den Interessen der Nation im Einklang. Der Prozess der Reföderalisierung hätte die katastrophalen Folgen des Krieges in Kosovo verhindert und könnte die Gefahr vor den möglichen nicht nur national sondern auch kulturell bedingten Konflikten abwenden. Der Prozess würde ermöglichen dass das Program der Dezentralisierung weiter ausgearbeitet wird. Die Autonome Prowinz Wojwodina soll in die autonomen Regionen mit grossem Grad der Autonomie, zu denen auch Banat gehört, aufgeteilt werden. Banat muss genügend Selbständigkeit haben um die verschiedenen Arangementen, die von grosser Bedeutung für die weitere Entwicklung sind, auch in internationalen Verhältnissen zu schliessen, ohne dabei die Souverenität Jugoslawiens zu verletzen. Es muss weiter imstande sein, die Verfügung über die materiellen Recoursen in der Autonomen Prowinz Wojwodina, die Entwicklungsrichtungen der Infrastruktur und der anderen für dieses Gebiet wichtigen Industriezweige zu beeinflussen. Die Region muss in die natürlichen Einheiten - Subregionen und autonomen Gemeinden aufgeteilt werden, wobei in der Regel jedes Dorf mit 3000 Einwohnern den Status der Gemeinde bekommen soll. Dieser Prozess ermöglicht dass die lokale Selbstverwaltung zum vollen Ausdruck kommt. Die Bürger können auf die Entscheidungen in allen wichtigen Lebensbereichen einen unmittelbaren Einfluss ausüben.

In solchen Verhältnissen könnte die Stadtgrenze zwischen drei Banater Teilen durchlässig und weich werden und die besiedelten Orten auf allen drei Seiten befänden sich wieder im Zentrum der Region, ohne dabei die staatliche Souverenität zu verletzen. Wenn die administrativen Massnahmen einen ungestörten Waren -, Arbeitskräfte- und Kapitalverkehr ermöglichten, und das gemeinsame Investieren

und die gemeinsame Produktion unterstützen, könnte die Region in sehr kurzer Zeit ein wichtiger Produzent der biologisch gesunden Nahrung für das ganze Europa werden. Die Annäherung Banats der Europäischen Union würde die Annäherung anderer Teile Jugoslawiens Europa bewirken, was die weiteren, positiven, politischen Bewegungen auf dem Balkan hervorrufen würde. Banat, mit einer solchen Lage, könnte die Region werden, aus der sich die Integrations - und Regionalisationsideen über den Balkan verbreiten, der, da er sogar seine komparativen Vorteile nicht kennt, Angst vor Europa hat. Gleichzeitig fände die Europäische Union den Schlüssel, mit dem sie die balkanische Tür aufschliessen und nicht aufbrechen kann. Banat ist also von der Bedeutung für Europa, Balkan und vor allem für uns, Banater.

Was die Lage Banats innerhalb Jugoslawiens im ökonomischen Sinn betrifft, ist es notwendig durch die Verfassungen und Gesetze die Einflussmöglichkeiten auf die Strukturierung als auch die Selbständigkeit in der Durchführung der festgestellten ökonomischen Politik zu bestimmen, durch die entsprechende Struktur und Verhältnisse zwischen den gesetzgebenden und exekutiven Behörden als auch den Verwaltungsbehörden, öffentlichen Diensten und Bürgern.

Die Verfügung über die natürlichen Recourcen ist hauptsächlichliche Frage des Regionalismus. Nichts ist normaler als dass diejenigen, die durch ihr Anlegen und ihre Arbeit die materiellen Güter im wirtschaftlichen Sinn geschaffen haben, über sie selbständig entscheiden und verfügen. Nur ihnen gehören die Rechte und Verantwortung, die Träger der räumlichen Planung und der Entwicklungspolitik zu sein und das angemessene Ausnutzen der Naturschätze und Recourcen zu bestimmen. Zu diesen Rechten und Verantwortung gehören auch : die Steigerung der Zahl der Angestellten, die Zunahme des internationalen Güterausstausches, der Kumulationsfähigkeiten der Wirtschaft und besonders die Gestaltung des entsprechenden Verhältnis zwischen den Einnahmen und Ausgaben (persöhnlichen, gemeinsamen, allgemeinen und im Sinn des Investierens).

Bezüglich seiner Wirtschaftsstruktur hat Banat das besondere Interesse, die Strukturierung der staatlichen Landwirtschaftspolitik zu beeinflussen, die im Sinne der stabilen Wirtschaftsverhältnissen folgerichtig und konzistent sein soll und deren Ziel nicht die Zurückführung auf den Durchschnitt wäre, sondern die Unterstützung der Fähigsten. Man muss das ökonomische Motiv für die Erzeugung der Nahrungsmittel und der Rohstoffe regenerativer Herkunft versichern und die Interessen der Produzenten und ihre Rechte schützen über den Mehrertrag zu verfügen, das paritätische Einkommen zu realisieren, d.h. dasjenige, das sie in anderen Wirtschaftszweigen realisieren könnten und sich nach den eigenen Kriterien und Interessen zu vereinigen, um ihre gleichberechtigte Lage auf dem Markt zu versichern und sich vor dem staatlichen Monopol zu schützen

Das Recht auf das Entscheiden über die öffentlichen Finanzen ist das reale Mass des Regionalismus einer territorialen Gemeinschaft. Deswegen ist es notwendig durch die Verfassungen und die Gesetze die grundlegenden ökonomischen Basen der Region zu garantieren und das Recht der Banater Region festzustellen, über eigene Ausgaben und Einnahmen und über die zwischenstaatliche Zusammenarbeit selbständig im Rahmen des Systems zu entscheiden.

Wir werden nur einige von den Bedingungen nennen, die für die Emanzipazion des Banater gesellschafts - ökonomischen Wesens notwendig sind.

Landwirtschaft, Viehzucht, Fischerei und Ökologie

Die Landwirtschaft ist in Banat der grundlegende Wirtschaftszweig. In der Landwirtschaft oder in den mit ihr verbundenen Industriezweigen ist mehr als 70% arbeitsfähiger Bevölkerung angestellt. Der bebaubare Boden ist von der besten Qualität und als solcher die hauptsächlichliche Hilfsquelle Banats. Die schlechte Geschäftsführung in den vergangenen Jahrzehnten, das unrechtliche und unmenschliche Verhältnis zu den Bauern und Eigentümern der Grundbesitze, die Erschöpfung und Degradation der landwirtschaftlichen Erzeugnisse wurde das ganze Land in gewissen Zeiträumen zum Verhungern gebracht.

Wir setzen uns dafür ein dass im Rahmen der makroökonomischen Politik auf dem staatlichen Niveau die Organe der Banater Region die Strategien für die Landwirtschaftsentwicklung und Investitionsprioritäten für die Banater Region bestimmen. Der dezentralisierte Staat und die dezentralisierte Wojwodina sind die Grundlage für die weitere Entwicklung der Landwirtschaft.

Der Grundbesitz darf weder verkleinert, noch darf seine Grösse beschränkt werden aber der Kleinbesitz (fünf Joch Land) muss durch Umorientierung zu den hoch einträglichen und spezialisierten Sorten ermuntert und durch viele Begünstigungen im Rahmen der Sozial - und Rentenpolitik gerichtet werden.

Zuerst muss die Erde den wahren Besitzern bis zu der letzten Rille zurückgegeben werden. Auch die anderen Eigentümer müssen zurückgegeben werden : das Vieh, die Gebäude, die Fabriken, die Mühlen usw. und zwar im Rahmen der Privatisierung. Wir sind der Meinung dass es wichtiger ist die Produktionsausgaben herabzusetzen als die Preise der landwirtschaftlichen Erzeugnisse zu steigern. Das

Verhältnis zwischen dem Marktpreis des landwirtschaftlichen Artikels und den Produktionskosten den Gewinn des Erzeugers bestimmt. In der Steigerung der Differenz (zwischen dem Marktpreis und den angelegenen Mitteln) muss man die Grundlage für den Fortschritt der Landwirtschaft suchen. In diesem Sinn spielt der Staat besonders grosse Rolle, indem er die beiden Faktoren beeinflusst und dadurch die langfristige landwirtschaftliche Strategie regelt und gestaltet.

Wir setzen uns dafür ein, dass das Dorf verwandelt wird, dass die jungen Leute durch bessere Bedingungen in den kommunalen, gesellschaftlichen, kulturellen und anderen Bereichen des Lebens motiviert werden auf dem Lande zu bleiben. Wir setzen uns weiter für die Privatisierung der Unternehmen ein, für die Anpassung der landwirtschaftlichen Produktionsplanung an die Programme der Europäischen Union, für die Einführung der einträglichen Pflanzensorten in die Produktion, für die Belebung der Gehöfte und Landgüter, für den Ausbau der Infrastruktur (Strassennetz, Elektrifizierung, Postinstallationen) wegen der Vorteile der organisierten Produktion im Vergleich zu den urbanen landwirtschaftlichen Haushalten (Transportkosten, Begrenztheit der ökonomischen Höfen in unseren Dörfern), für die Revitalisierung, für die Aktivierung der Eisenbahnen, für das Nutzen der Wasserläufe als Transportwege, für das Vereinigen als die rationelle Form, die vorhandenen technischen Möglichkeiten usw. auszunutzen (private landwirtschaftliche Genossenschaft), für die Begünstigungen für die Genossenschaften, für den offenen Markt, für die Ausfuhr der Halbprodukte und der fertigen Produkte, für die Subventionen und Kreditieren.

Die landwirtschaftliche Produktion ist spezifisch weil sich die Arbeitsergebnisse erst nach mehr als einem Jahr zeigen. Der Bauer müsste das Streikrecht haben und Recht „sein Geschäft“ „abzusagen“, wenn die Möglichkeit besteht, dass er zu seinem eigenen Schaden produzieren wird, ohne dabei Steuer zu bezahlen. Bei der Planung auf dem Niveau der Banater Region soll man besonders die Entwicklung der weniger entwickelten Teile, neben der rumänischen Grenze und innerhalb Banats in Betracht ziehen und zwar durch stimulierende Programme, durch Steuererleichterungen, durch Anlegen des ausländischen Kapitals usw.

An der Produktion der landwirtschaftlichen Artikel beteiligt sich Banat im Verhältnis zur BR Jugoslawien mit : 30% Getreide, 28% Mais, 50% Zuckerrübe, 45% Sonnenblume und 40% gesamter Produktion der Ernährungsindustrie. Die Ergebnisse sind eindrucksvoll, besonders wenn man berücksichtigt dass die gesamte Oberfläche Banats 10.000 km beträgt.

Die Produktion und Absatz der gesunden Nahrung sollen die Hauptrolle bei der Ausfuhr auf den europäischen Markt haben und können die Einkommensquelle darstellen, was die Zunahme des allgemeinen Standards der Banater Bürger zu Folge hätte.

Zivile Gesellschaft

Wir im Banater Forum sind der Meinung dass sich die Menschenrechte und Freiheiten nicht verwirklichen können, solange sie unter der Kontrolle und dem Einfluss der politisch - kriminellen Oligarchie stehen, die in fast allen osteuropäischen Ländern in der postkommunistischen Zeit an der Macht ist. Die tiefe ökonomische Krisis erschwert das Nutzen sogar der grundlegenden Menschenrechte.

Das unabhängige, depolitisierte Gerichtswesen, das von dem Einfluss irgendwelcher politischen Struktur, einflussreichen Gruppe oder Person befreit ist, das der zivilen Kontrolle auf allen Niveaus unterworfen ist, als auch die gesetzgebende und vollziehende Gewalt müssen eine der Garantien für die menschlichen Rechte und Freiheiten der Einzelnen und der Gruppen sein. Der besondere Bürge für die Rechte und Freiheiten ist die Kontrolle des Parlaments und der zivilen Gewalt über die Polizei und die Armee und ihre Depolitisierung. Im Domäne der Polizei muss der zivile Abteil, die öffentliche Sicherheit dezentralisiert und auf dem regionalen Niveau unter der zivilen Verwaltung des Parlaments und seiner Ausschüsse finanziert werden. Der Ausschus hätte in dem Fall die vollkommene Einsicht in die Wirkungen der Polizeiorgane. Das bezieht sich auf dem Niveau des Staates und der Provinz auch auf die öffentliche und staatliche Sicherheit und die Armee, die zentralisiert bleiben müssen.

Internationale Verhältnisse

Das Proklamieren und Garantieren der nationalen Gleichberechtigung heisst dass in Banat irgendwelcher weder als die Mehrheit noch als die Minderheit behandelt wird und dass niemand keine besonderen Rechte haben wird, ausser denjenigen, die jede Minderheit im Verhältnis zu der Mehrheit schützen. Für Banat können die sogenannten „höchsten internationalen Standards“ keinen Ausgangspunkt darstellen, besonders weil sie oft verschieden verstanden werden und weil sie nur das international verabredeten Mindestmass darstellen, das in Banat längst übertroffen ist, so dass es einen beträchtlichen Rückgang hiesse.

Durch die Verfassungen, Gesetze und regionalen Verordnungen würde den Angehörigen aller Nationen und ethnischen Gemeinschaften, bei der Anwendung des Prinzips der positiven Diskrimination, das Folgende gewährleistet:

- die Freiheit der Gedanken und Einsichten,
- das Recht auf das Verbinden in die politischen Parteien und in die gesellschaftlichen und politischen Vereinen,
- das Recht auf das freie politische Ausdrücken der eigenen Interessen,
- das Recht auf die aktive Teilnahme am politischen Leben, an der Gestaltung, Vollziehung und an der Kontrolle der Verwaltung,
- das Recht auf das Vertretensein in den Unterhäusern und anderen Verwaltungsorganen im Verhältnis zu der Teilnahme an der gesamten Bevölkerungsstruktur, bei der Anwendung des Prinzips der positiven Diskrimination,
- das Recht dass ausserhalb der Verwaltungsorgane nationale Ratsversammlungen, Ausschüsse und Volkssammlungen organisiert werden, vom allgemeinen Charakter oder für bestimmte Bereiche des gesellschaftlichen Lebens, wie die Ausbildung, die Kultur und das Informieren,
- das Recht auf das vollkommene und rechtzeitige Benachrichtigen auf der Muttersprache über den Massenmedien,
- das Recht auf das Ausdrücken, die Pflege, die Entfaltung und Übertragung der nationalen Tradition,
- das Recht auf den freien öffentlichen und privaten Gebrauch der eigenen Sprache und der Schrift,
- das Recht auf die Ausbildung auf der Muttersprache und auf den Einfluss auf das Entscheiden über das Netz der Schulinstitutionen, über die Elemente der Schulprogramme für die Ausbildung auf den Sprachen der Minderheiten,
- das Recht auf die freie Auswahl und auf den Gebrauch der Kindernamen und auf ihre Eintragung ins Geburtsregister nach der Rechtschreibung der eigenen Muttersprache,
- das Recht auf das Tragen der nationalen Bezeichnungen und Symbole,
- das Recht die Verbindungen zu den Bürgern und Vereinen aus den Heimatstaaten aufzunehmen und zu pflegen,
- das Recht auf die Anerkennung der statistischen nationalen Bevölkerungsstruktur als der Grundlage für den ökonomischen Beitrag und die Verteilung der Mittel für den gemeinsamen Verbrauch, mit dem Ziel die nationale Identität (Kultur, Ausbildung, Informieren, bei dem Prinzip der positiven Diskrimination) zu bewahren,

das Recht auf das Erheben der Klage im Falle dass die staatlichen Garantien für die Verwirklichung der hier aufgezählten Rechte nicht beachtet werden.

Das Funktionieren des Regionalismus und die Lösung der Nationalfrage d.h. die Lage und der Schutz der Minderheiten sind gegenseitig nicht bedingt und schliessen einander als Prioritäten nicht aus.

Das Banater Forum macht aus Mangel an Mitteln, an relevanten Angaben, die in einigen Ländern als Geheimnis betrachtet werden, dem Forum der Präsidenten der Regionen DONAU - KERESCH - MORISCH - THEISS den Vorschlag für das Ergreifen der Initiative für die Ausarbeitung der umfassenden Analyse der ökonomischen und sozialen Bewegungen auf dem Gebiet des rumänischen, jugoslawischen, ungarischen und gesamten Banats im Zeitraum von 1900 bis 2000.

Die Ausarbeitung der Studie soll umfassen:

- die vergleichende Analyse der verfassungsrechtlichen Lage des rumänischen, bulgarischen und jugoslawischen Banats,
- komparative Analyse der Bewegung des gesellschaftlichen Brutogewinns im rumänischen, jugoslawischen und ungarischen Banat als auch in Banat im Vergleich zu Europa,
- die Bewegung der Industrieproduktion mit dem Rückblick auf die Lage der Landwirtschaft in der primären Verteilung und ihre Behandlung in den anderen Massnahmen der ökonomische Politik,
- die Entwicklungsbeschaffenheiten jedes einzelnen Teiles Banats und Banats als der Ganzheit im Zusammenhang mit dem EURO TRIO und dem europäischen Interesse für Banat,
- die schwachen und starken Seiten der ökonomischen Struktur Banats mit der Rücksicht auf die Bevölkerungsveränderungen, auf die unkontollierten Bevölkerungswanderungen, auf die Auswanderungen der jungen Leute, auf die Arbeitslosigkeit usw.
- die Beurteilung der vorhandenen wirtschaftlichen Struktur Banats, ihre schwachen Seite und Beschränkungen,
- die Verhältnisse mit dem engeren und weiteren internationalen Kries und komparative Vorteile Banats im Verhältnis zu den anderen europäischen Regionen und seine Möglichkeiten,
- die Analyse der wirtschaftlichen Bewegungen auf dem Territorium des ganzen Banats, nach den einzelnen wirtschaftlichen Zweigen,
- die Analyse der quantitativen Bevölkerungsbewegungen; besonders im Falle der durchlässigen, weichen Staatgrenzen,

die Analyse der ökonomischen Indikatoren auf dem Gebiet des ganzen Banats, nach den kleineren Organisationseinheiten (Gemeinde, Gespanschaft)
die internationalen Verhältnisse, die Multikulturschaft
die soziologischen Trends und die Probleme der Depopulisierung Banats,
die religiöse Pluralität,
Aufgrund der Ergebnisse der allumfassenden Analyse können die Pläne für die Entwicklung Banats in dem nächsten Jahrhundert ausgearbeitet werden.

Referat predsednika Đurice Savkova

JUGOSLOVENSKI BANAT U SKLOPU EVROPSKIH INTEGRACIJA

Područje Banata u SRJ zahvata istočni deo Panonske nizije između Dunava i Tise, i predstavlja deo veštačkim granicama podeljenog geografskog područja. Istočni deo pripada Rumuniji, zapadni Jugoslaviji, dok Mađarskoj pripada neznatan deo površine Banata. U državnim granicama Jugoslavije površina Banata iznosi 9296 (9776) km i predstavlja 41,8% autonomne pokrajine Vojvodine. Administrativnim direnjem Beograda na Banatsku stranu od njegove površine je i faktički uzeto oko 800 km plodne ritske zemlje. Ona je, pored prinosa u poljoprivrednim kulturama, služila okolnim selima za ispađu stoke (Čencanski, Crepajački, Opovački rit itd.). Banatski deo granice prema Rumuniji nije posebno obeležen reljefom i rekama, pa je ona otvorena, a prema tome i prohodna i proteže se u dužini od 150 kilometara.

Plodna banatska ravnica po konfiguraciji zemljišta i po klimatskim uslovima predstavlja bogatu osnovu za kvalitetnu poljoprivredno-prehrambenu industriju i specifične vrste turizma. Mnogonacionalna struktura Banata posledica je istorijskog i društvenog razvitka, brojnih migracija, osvajanja i različitih interesa onih koji su njime vladali. Banat su Turci osvojili 1552. godine i ostao je pod njihovom vlašću do Požarevačkog mira 1718. godine a konačno je prestala turska vlast Sviđtovskim mirom 1791. godine. Posle Austro-Turskih ratova (1717-1718) Banat je osvojila Austrija i direktno ga priključila Carstvu. Banat je postao carski domen, a to je bilo od velikog značaja za njegov privredni razvoj i za etničke odnose u njemu. Banat je od Turaka oslobodio Eugen Savojski a prvi guverner Banata bio je general Klaudije Florimund Mersi koji ima zasluge za dalji privredni, društveni i kulturni razvoj i prosperitet Banata.

Broj stanovnika Banata je u novije vreme (1921-1991) varirao od 557.888 do 633.127. Stanovnici Banata su većinom Srbi 418.444. Rumuna ima u južnom Banatu, a većina ih je u opštini Alibunar i drugim istočnim delovima jugoslovenskog dela Banata u broju 35.929. Mađara ima 67.195 i naseljavaju delove Potisja, a u manjem broju naselja u južnom Banatu (Debeljača, Skorenovac, Pančevo, Jermenovci, Ivanovo itd.). Tokom XVIII veka Banat naseljavaju i Slovaci (3%) i koncentrišu se u mestima: Kovačica, Padina Seleuč, Aradac, Janodik i Belo Blato, (manjim brojem Pančevo-Vojlovica). Hrvata ima rađtrkanih po celom Banatu (Starčevo, Opovo, Boka, Neuzina, Keča, Borča, Glogonj itd.). U manjem broju u Banatu žive Bugari, Nemci, Francuzi, Španci, Česi (Čedko Selo), Cincari, Jevreji, Makedonci (2%, Kačarevo, Jabuka, Glogonj), Slovenci, Romi itd. Starosedelačko stanovništvo sačinjava oko 53% (stanovnici koji su naselili Banat pre prvog svetskog rata, bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost) ostali su noviji doseljenici iz raznih perioda. Banat je svojim bogatstvom, mogućnostima zapodljavanja i boljeg života privlačio sve one koji su bili vredni, bez obzira na veru, naciju i jezik kojim su se sporazumevali. U poljoprivredi je angažovano 50% aktivnog stanovništva regije. Registrovano je 176 naseljenih mesta i nekoliko manjih naseobina.

U periodu Austro-Ugarske Banat je najduže administrativno organizovan kroz vojnu granicu, didtrihte, županije i slobodne gradove koji su imali povlastice od strane dvora. Bez obzira na povremene administrativne promene unutar regije, koje je uslovljavalo raspuđtanje vojne granice i sl., Temidvar kao glavni grad i centar kulturnog i privrednog razvoja ostaje u čitavom periodu neprikosnoveni centar. Čak i danas, 80 godina nakon podele Banata, on ima takvu ulogu u odnosu na celokupni Banat. Međutim pored njega razvili su se u jugoslovenskom Banatu gradovi: Zrenjanin, Pančevo, Kikinda i Vrđac.

Odmah po završetku Prvog svetskog rata i razgraničenja sa Rumunijom, u Banat stižu prvi savremeni kolonisti, većinom Srbi iz Like i drugih delova novouspostavljene kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. U načelu, to su bili dobrovoljci srpske vojske sa svojim porodicama, čime se želela promeniti i politička i nacionalna struktura. Nakon prvog talasa oduđevljenja pripajanjem novoj državi, kod lokalnog starosedelačkog, ali i novog stanovništva, dolazi do razočarenja. Država čiji su oni postali stanovnici bila je zaostala i neorganizovana kapitalistička monarhija bez razvijene demokratije. Nova država nema poverenja čak ni u domaće činovnike tako da se iz Srbije upućuju službenici za držanje policije i vojske u sve prečanske krajeve, pa i u Banat.

Nastaje dugogodišnja konfuzija u kojoj se više nije znalo ni koliki je porez, ni kome se i kada plaća, a nastaju čudna bogatstva zasnovana na vlasti. Kolonisti nisu bili prilagođeni intenzivnoj poljoprivredi, niti su imali potrebna oruđa, pa je veći deo najbolje zemlje bio slabo ili nikako obrađivan. Drumovi se ne održavaju, zarastaju u travu. Pogranična područja, koja su do juče bila u centru regije, odjednom ostaju na periferiji države i nazaduju. U novoj državi menjaju se pravila ponađanja i etičke norme. Uvidevđi da

je korupcija i prevara jedini mogući način da se opstane, veliki deo građana, do juče uzornih zanatlija, paora i trgovaca, počinje da izvrđava zakone. Odlivanje dohotka iz Banata postaje očigledno. Kao reakcija na sve veće zaostajanje Vojvodine pojavljuje se Novosadska rezolucija 1932. godine. Inicijator ovog bunta bio je pančevački advokat Duđan - Duda Bođković. U rezoluciji se izražava nezadovoljstvo odnosom centralnih vlasti prema pokrajini Vojvodini i traže mnogo veća prava. Centralne vlasti to nisu prihvatile. Pored toga Banat je imao mnogo bezemljađa u posebno teđkom položaju, koji su često pribegavali đtrajku ili se iseljavali. Nije ostvarena ni pravna, a još manje kulturna integracija većine stanovništva u novu državu.

U Drugom svetskom ratu Banat je administrativno pripadao okupiranoj Srbiji, ali je zbog interesa nemačke nacionalne manjine on imao poseban status: Deutsche Schutzgebiet. Okupatorska vlast je bitno poremetila međunacionalne odnose, posebno teđko pogodila Jevreje i Rome, ali i Srbe stavila u još teži položaj nego ranije. Iako je okupator nastavio sa neodgovornim rekvizicijama, naročito prehrambenih dobara, Banat nije, u poređenju sa drugim delovima okupirane zemlje, preživio velika razaranja ni u infrastrukturi, niti u ekonomiji.

Posle Drugog svetskog rata je Autonomna Pokrajina Vojvodina imala bitno veći stepen autonomije (poseban Vrhovni sud) od Autonomne Kosovsko-Metohijske oblasti, da bi se to bitno smanjilo Ustavom iz 1963. godine. Zbog otpora stanovništva, ali i velikih ekonomskih i političkih đteta, 1968/69. godine bitno je pobolđđan položaj obe autonomne jedinice i one su, bar formalno, predstavljene neposredno i u Federaciji. Ustavima iz 1974. godine položaj autonomija se skoro potpuno približio položaju republika. No, sve to je u praksi bitno smanjivano monopartijskim autoritarnim centralizmom, koji se projektovao u ničim opravdani lokalni vojvođanski centralizam, uz izrazitu političku hegemoniju kadrova iz Srema.

U takvim okolnostima Novi Sad postaje glavni grad, koji se razvija i gradi u modernu metropolu. Banat, kao posebna celina i unutar takve Vojvodine, izrazito stagnira u razvoju, gubi svoj kulturni i ekonomski subjektivitet i specifičnost, i sve političke snage koje se pojavljuju u okviru komunističke partije, sa željom da neđto više učine za ovu regiju, bivaju sprečavane i odstranjene. Čak i u vreme najrazvijenije autonomije Vojvodine, Banat ima tretman koji ne odgovara njegovoj ekonomskoj moći i istorijskom značaju. Nedovoljno se ulagalo u infrastrukturu, komunikacije su se razvijale znatno sporije nego u ostalim delovima Vojvodine. Priključenje Rita Beogradu ostvareno je bez ozbiljnijeg otpora tadašnjih lokalnih vlasti. Banaćani, vlasnici zemlje, pokušali su da se tome odupru, neorganizovano i bez rezultata.

Struktura stanovništva vremenom se menjala u korist Srba, pretežno političkim sredstvima. Nakon prve kolonizacije posle Prvog svetskog rata, izvrđena je i druga kolonizacija u periodu od 1944.- 1950. godine, takođe pretežno srpskim živiljem, a u toku poslednjeg rata (građanskog) na prostoru prethodne Jugoslavije doseljeno je novih 300.000- 500.000 ljudi iz Hrvatske i Bosne na prostor današnjeg Vojvodine, takođe uglavnom Srba, od toga veliki deo u Banat. Sve vreme se odvijala takođe ekonomska migracija iz pasivnih krajeva SFRJ u Banat.

Mesto i uloga Banata u evropskom integracionom procesu

U dobu pred nama, kada će nacionalne države sve više početi da ustupaju mesto multinacionalnim, multietničkim, multikulturnim, regionalnim i sličnim oblicima udruživanja i povezivanja, nužno je uključivanje Jugoslavije i pojedinih njenih delova u te procese.

Banatski forum, u domenu planova za budućnost Banata, tretira predloge i modele sveobuhvatnih nužnih demokratskih reformi kao pređpostavke za budući napredak đire zajednice, države Jugoslavije kao i njenih republika, pokrajina i regiona. Samo tako je moguće iznalaženje optimalnih ređenja, uz konsultacije i usaglađavanja interesa svih subjekata i postizanje trajnog mira i ubrzanog razvoja.

Banatski forum smatra da je legitimitet autoritarno-komunističkog režima doživio istorijski poraz proteklih pedeset godina i da ga samim tim treba odbaciti kao nosioca procesa pozitivnih promena. Započinjanjem procesa tranzicije u Istočnoevropskim zemljama pred privrede ovih zemalja postavljaju se zahtevi za bitnim promenama u domenu ekonomskih odnosa, za otvaranjem tržiđta i uključivanjem u tokove privređivanja i razmene, kakve nameću savremena kretanja u svetu. Usklađivanje pravnih i drugih normi sa normama Evropske Unije, SAD i sl., su samo deo uslova koji se neminovno i u đto kraćem roku moraju ostvariti.

Mi u Banatskom forumu situaciju u Jugoslaviji vidimo kao vrlo kritičnu bez realnih pokazatelja da postoji saglasnost i volja da se pristupi promenama koje su istorijske i neminovne i koje ovaj narod očekuju. Mislimo da tim relevantnih stručnjaka, uključujući i međunarodne, u đto kraćem roku, treba u prvom redu da napravi objektivan presek stanja, rezultate iznese javno i pristupi izradi kompleksnog ređenja u datim uslovima. Tim stručnjaka u tom slućaju mora imati podrđku svih političkih, nacionalnih

i regionalnih faktora u ovoj zemlji, kako bi doneti plan i koncept mogli da imaju trajno ređenje u interesu svih, i tako postali predmet opšteg konsenzusa.

Reforme treba da odrede novu ulogu države u vlasničkom prestrukturiranju i razvoju svih oblika tržišta, makroekonomskoj politici, pri tom ne međajući se u samostalni posao privrednih subjekata, omogućujući najboljima da budu još bolji, a ne oporezujući ih sve vide da bi se zaštitili nesposobni. Uslov za to je efikasna borba protiv svih oblika kriminalizacije društva i vlasti (mafije).

Banatski forum, organizacija koja je formirana početkom 90-tih godina sa namerom da očuva, unapredi i uključi Banat u tokove moderne centralne Evrope, iskristalisala je poseban stav u pogledu ređenja krize na prostoru Jugoslavije, u onom delu koji je u direktnoj vezi sa Banatom. Radni naslov programa je **Autonomija i samouprava do krajnjih korisnika**. To je projekat učešća i saradnje sa svim sličnim organizacijama oko iznalaženja najboljeg modela decentralizovane zajednice sa naglaskom na mnoštvu autonomija i samouprava, u čijem središtu i kao polazna osnova se nalazi pojedinac.

Program je pravljen na bazi iskustava koja omeđavaju sociokonomsko biće Banata u bližoj i daljoj prošlosti, na očekivanjima i željama stanovnika jugoslovenskog Banata, i na načelima koja predlaže Evropska Unija. Program u svojim pretpostavkama ne naruđava principe nepovredivosti međunarodnih granica stavljajući akcenat na intenziviranje Evropskog integracionog procesa koji je u toku u Evropi i mora biti i na ovim prostorima. Republika Srbija je 1988. godine nasilnim putem počela proces ustavnih promena. Taj proces kulminirao je 1990. godine donođenjem Ustava koji do kraja minimizira autonomije pokrajina, ali i lokalnih samouprava, centralizujući državu u svim oblastima, počev od kulture i obrazovanja, do zakonodavne vlasti i unutrašnjih poslova.

Takvo stanje se ponovo pokazuje kao neprimereno i neodrživo. Neodrživo je pre svega iz razloga različitog istorijskog i kulturnocivilizacijskog nasleđa različitih delova republike. Dok je jedan deo vekovima pripadao Otomanskoj imperiji, drugi je pripadao centralnoevropskom civilizacijskom krugu. Pored toga ovi delovi republike imaju i različit sastav stanovništva, takođe imaju i različito razvijenu privrednu strukturu. Usled ovih razlika postoje i objektivni različiti interesi u velikom delu privrednog i društvenog razvoja.

I pored međunarodnih sankcija i ratnog okruženja u Vojvodini je funkcionisala poljoprivredna proizvodnja. Pored brutalne pljačke koja je sprovedena prema poljoprivredi, oduzete su pruge a infrastruktura je usled neodržavanja u velikoj meri propala. Poljoprivreda, kao osnovna privredna grana potpuno je upropađena, a takođe i kapaciteti poljoprivredno-prerađivačke industrije. Svi ovi elementi, kao i to da sadašnje političke strukture nisu u stanju da pronađu adekvatno ređenje pokazuju da se ono ni ne može tražiti u centru, već jedino u usklađivanju različitih interesa različitih delova države, pođujući principe ravnopravnosti svih delova zemlje. To mora doneti promenu sistema. Neophodno je preispitati celokupni koncept jugoslovenskog federalizma, bez robovanja prevaziđenim modelima. Dragocena su iskustva Belgije i Evrope uopšte. Pri tome, treba se odvojiti od srednjevekovne opsednutosti nacionalnom državom i tražiti optimalna ređenja pravljenjem federacije **Sui generis**. U toj zajednici bi bilo vide jedinica različitog statusa, uz očuvanje integralnosti zaista zajedničkih interesa i potreba. Bitno je da se u toj Federaciji svi osećaju ravnopravnima, zaštićeni i slobodni, a da Federacija bude otvorena za tokove svetske i evropske integracije. Samo u takvim uslovima će svaki narod i nacionalna manjina moći da ostvari i punu nacionalnu ravnopravnost i da očuva svoj nacionalni identitet i kulturu.

Jedna od tih jedinica bila bi Vojvodina sa autonomnom zakonodavnom, izvršnom i sudskom vlašću. Svaki drugi stepen autonomije Vojvodine u SRJ ne odgovara interesima Banata i nije u skladu sa modernim evropskim procesima, niti interesima naroda. Procesom refederalizacije mogle su biti izbegnute katastrofalne posledice rata na Kosovu, kao i predupređiti svi mogući sukobi u drugim delovima države, koji ne moraju biti samo nacionalne, već i istorijsko - kulturološke prirode. Ovaj proces omogućio bi dalju praktičnu razradu programa decentralizacije. Vojvodina se dalje treba decentralizovati na visoko samostalne regione, od kojih je jedan Banat. Banat mora imati dovoljno samostalnosti da može sklapati aranžmane od posebnog značaja za dalji razvoj i u međunarodnim odnosima, a da pri tom ne zadire u suverenitet Jugoslavije. Takođe mora, u dobrom delu, imati uticaja na raspolaganje materijalnim resursima, u Vojvodini i ڊire, i na kreiranje i usmeravanje procesa razvoja infrastrukture i drugih grana privrede vezanih za ovo područje. Sama regija mora biti podeljena na prirodne celine-subregije, i samoupravne opštine gde, načelno, svako selo (u jugoslovenskom Banatu ih ima 176) koje ima 3.000 stanovnika treba da bude opština. Ovakvim procesom lokalna samouprava dolazi u potpunosti do izražaja. Građani mogu neposredno da utiču na donođenje konkretnih odluka od životne važnosti za svakog pojedinca.

U ovakvim uslovima državna granica između tri dela Banata (mađarski, rumunski i jugoslovenski) mogla bi da postane propusna i meka, a naseljena mesta duž granice i sa jedne, i sa druge i sa treće strane, ponovo bi se nadla u centru regije, bez ugrožavanja državne suverenosti. Ukoliko bi se administrativnim merama omogućio nesmetani protok robe, radne snage i kapitala, i podstakla zajednička ulaganja i proizvodnja, za vrlo kratko vreme regija bi mogla postati ozbiljan proizvođač biološki zdrave hrane za celu Evropu. Ovakvim približavanjem Banata Evropskoj Uniji, približili bi se Evropi i

ostali delovi Jugoslavije, što bi izazvalo stimulans i za čira pozitivna politička kretanja na Balkanu. Banat sa ovakvim položajem mogao bi postati regija iz koje se ideje integracije i regionalizacije plasiraju na Balkan koji usled nepoznavanja čak i sopstvenih komparativnih prednosti ima strah od Evrope. U isto vreme Evropska Unija bi konačno pronašla ključ za otključavanje a ne razvaljivanje balkanskih vrata. Dakle, Banat je interes Evrope, Balkana, i iznad svega nas, Banaćana.

Što se tiče položaja Banata u Jugoslaviji, u ekonomskom pogledu Banatu je neophodno Ustavom i zakonima utvrditi mogućnost uticaja na kreiranje, kao i samostalnost u sprovođenju utvrđene ekonomske politike kroz odgovarajuću strukturu i relacije između zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kao i organa uprave i javnih službi i građana.

Gazdovanje nad prirodnim resursima je ključno pitanje regionalizma. Ništa nije normalnije nego da oni koji su vekovima svojim ulaganjima i radom stvorili materijalna dobra u privrednom smislu, samostalno o njima odlučuju i njima raspoložu. Jedino njima pripadaju i prava i odgovornost da budu nosioci prostornog planiranja, razvojne politike, da određuju optimalno korišćenje prirodnih bogatstava i resursa. U taj sklop prava i odgovornosti spadaju i stalno povećavanje zaposlenosti, spoljno-trgovinske razmene i akumulacione sposobnosti privrede, a naročito uspostavljanje skladnog odnosa između ostvarenog dohotka i potrošnje (lične, opšte, zajedničke, investicione).

Obzirom na strukturu svoje privrede, Banat ima poseban interes da, kao jedinstvena regija, bitno utiče na kreiranje državne agrarne politike, koja bi bila naročito dosledna i konzistentna u pogledu stabilnih uslova privređivanja i čiji cilj neće biti uprosečavanje nego stimulisanje najproduktivnijih. Tom prilikom mora se obezbediti i ekonomski motiv u proizvodnji hrane i sirovina regenerativnog porekla, putem zaštite interesa i prava proizvođača da raspoložu tržišnim vidkovima, da ostvaruju paritetni dohodak, tj. onakav kakav bi ostvarili u drugim privrednim oblastima, i da se, u cilju obezbeđenja sopstvenog ravnopravnog položaja na tržištu, zaštite od monopola države, povezujući se u interesne repro-celine prema sopstvenim kriterijumima i interesima.

Pravo odlučivanja o javnim finansijama je realna mera funkcionisanja regionalizma jedne teritorijalne zajednice. Zato je nužno u Ustavu i zakonima garantovati osnovne ekonomske podloge regije, a na isti način utvrditi pravo da Banat - radi ostvarivanja svog regionalizma - u okviru sistema, samostalno odlučuje o sopstvenim javnim prihodima i rashodima, međuregionalnoj saradnji.

Navešćemo samo neke uslove potrebne za emancipaciju socioekonomskog bića Banata:

Poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i ekologija

Poljoprivreda je u Banatu bazična privredna grana od najvećeg značaja. U poljoprivredi, ili granama industrije vezanim za poljoprivredu je zaposleno preko 70% radno sposobnih građana Banata. Obradiva zemljište je vrhunskog kvaliteta i kao takvo primarni resurs svih potencijala Banata. Lošim gazdovanjem u proteklom decenijama, nepravim i neljudskim odnosom prema paorima (zemljoradnicima) i vlasnicima zemljišnih poseda, iscrpljivanjem i degradiranjem paorskih proizvoda, čitava zemlja je dovođena u periode gladovanja.

Zalažemo se da, u okviru makroekonomske politike na nivou države, organi regije Banat utvrđuju strategiju razvoja poljoprivrede i prioritete u investicijama za regiju Banat. Decentralizovana država i decentralizovana Vojvodina su osnova za dalji napredak poljoprivrede.

Zemljišni posed se ne sme isitnjavati niti ograničavati u veličini, ali se mali posed (do 5 lanaca) treba preorijentacijom na visokoprofitabilne i specijalizovane kulture stimulisati i nizom drugih povlastica u oblasti socijalne i penzione politike usmeravati.

Za početak, zemlja se mora vratiti pravnim vlasnicima i to do poslednje brazde. Moraju se vratiti i nepravno oduzeti drugi oblici imovine; stoka, zgrade, fabrike, mlinovi itd, sve to u okviru privatizacije.

Smatramo da je bitnije smanjiti troškove proizvodnje nego povećati cenu poljoprivrednih proizvoda. Odnos tržišne vrednosti poljoprivrednog proizvoda i ukupne cene koštanja, potrebne za proizvodnju istog određuju dobit proizvođača. Na povećanju te razlike (prodajne cene i uloženi sredstava) treba tražiti osnovu za napredak poljoprivrede. U tom pogledu je velika uloga države, koja upravo utičući na ova dva faktora reguliše i stvara dugoročnu makro-poljoprivrednu strategiju.

Zalažemo se za: preobražaj sela, motivaciju mladih da ostaju na selu, obezbeđivanjem boljih uslova u komunalnom, društvenom, zabavnom i ostalim vidovima života, prilagođavanje planiranja poljoprivredne proizvodnje planovima Evropske Unije, obaveznu privatizaciju preduzeća, promenu strukture poljoprivredne proizvodnje, uvođenje u proizvodnju visokoakumulativnih vrsta biljaka, za oživljavanje salađa i farmi izgradnjom potrebne infrastrukture (putna mreža, elektrifikacija, PTT instalacije itd.) zbog svih prednosti organizacije proizvodnje u odnosu na urbana seoska domaćinstva (gubici u transportu, skučenost ekonomskih dvorišta u nadim selima i sl.), za revitalizaciju, aktiviranje železničkih pruga i voznog parka, za korišćenje vodenih tokova za transport, za udruživanje kao racionalni oblik korišćenja postojećih mogućnosti tehnike i sl. (privatne paorske zadruge), za olakšice zadrugama, za otvoreno tržište, izvoz poluproizvoda i finalnih proizvoda, kreditiranje i subvencije.

Poljoprivredna proizvodnja je specifična jer se rezultati rada ogledaju tek za godinu i više dana. Paor bi morao imati pravo na protest i đtrajk i pravo da „odjavi „svoju „radnju” na godinu ili više godina ukoliko postoji pretpostavka da će proizvoditi na sopstvenu đtetu, i da pri tom ne plaća porez. Pri planiranju na nivou regije Banat, treba posebno voditi računa o razvoju pojedinih, nerazvijenih delova, uz rumunsku granicu i unutar Banata, i to stimulativnim programima, poreskim olakđicama na određeni rok, stranim ulaganjem kapitala itd.

U proizvodnji poljoprivrednih proizvoda Banat učestvuje u odnosu na SR Jugoslaviju sa: 30% pđenice, 28% kukuruza, 50% đećerne repe, 45% suncokreta i 40% ukupne proizvodnje prehrambene industrije. Rezultati su impozantni ako se ima u vidu da povrđina jugoslovenskog Banata iznosi 10.000 km kv.

Proizvodnja i plasman zdrave hrane u celom Banatu treba da imaju odlučujuću ulogu u izvozu na evropsko tržiđte i kao takvi mogu biti izvor prihoda, đto bi za posledicu rezultiralo rastom opđteg standarda građana Banata.

Civilno druđtvo

Mi u Banatskom forumu smatramo da su ljudska prava i sobode nemogući u uslovima kada su ona pod kontrolom i uticajem političko-kriminalne oligarhije, kakva postoji u gotovo svim zemljama u tranziciji u postkomunističkom periodu. Pored toga, duboka ekonomska kriza bitno otežava koridćenje čak i elementarnih ljudskih prava.

Nezavisno sudstvo, depolitizovano, izuzeto od uticaja bilo koje političke strukture, uticajne grupe ili ličnosti, podvrgnuto civilnoj kontroli na svim nivoima, kao i zakonodavna i izvrđna vlast takođe moraju biti jedan od garanata ljudskih prava pojedinca ili grupa. Poseban garant tih prava je totalna depolitizacija vojske i policije i stavljanje pod kontrolu parlamenata i civilne vlasti. U domenu policije, civilni sektor, javna bezbednost treba da se decentralizuje, da deluje i finansira se na nivou Regije, pod civilnom upravom Skupđtine i njene komisije. Komisija bi u tom slućaju imala potpuni uvid u delovanje policijskih organa. Na nivou Pokrajine i države ovo bi vađilo i za sektore javne i državne bezbednosti i vojske, koji inaće moraju ostati centralizovani.

Međunacionalni odnosi

Proklamovanje i garantovanje principa nacionalne ravnopravnosti znaći da u Banatu, sa nacionalnog stanovidta, niko ne bi bio tretiran ni kao većina ni kao manjina, niti bi imao neka posebna prava osim onih koja svaku nacionalnu manjinu, u svakoj užoj i điroj sredini đtite u odnosu na svaku nacionalnu većinu. Za Banat tzv „najviđi međunarodni standardi” (utoliko pre đto se oni različito tumaće), ne mogu predstavljati polaziđte, jer ti standardi su samo međunarodno dogovoreni minimum, koji je u Banatu dugo vremena bio prevaziđen, pa bi vraćanje na njega znaćilo ozbiljan korak u nazad.

Ustavom, zakonima i regionalnim propisima, pripadnicima svih naroda, kao građanima i kao pripadnicima etnićkih zajednica, uz primenu principa pozitivne diskriminacije, bilo bi obezbeđeno:

- sloboda misli i opredeljenja,
- sloboda na udruživanje u druđtvene i političke organizacije i udruženja,
- pravo na javno i slobodno političko ispoljavane svojih interesa,
- pravo na aktivno ućeđće u političkom životu, u konstituisanju, vrđenju i kontroli vlasti,
- pravo na zastupljenost u predstavnićkim telima i drugim organima vlasti u srazmeri sa ućeđćem u ukupnoj strukturi stanovnidtva uz primenu principa pozitivne diskriminacije,
- pravo da izvan organa vlasti organizuju nacionalne odbore, veća i sabore opđteg karaktera ili za određene oblasti druđtvenog žvota kao đto su obrazovanje, kultura i informisanje,
- pravo na potpuno i blagovremeno obaveđtavanje na maternjem jeziku putem javnih glasila,
- pravo na izražavanje, negovanje, razvijanje i prenođenje nacionalne tradicije,
- pravo na slobodnu javnu i privatnu upotrebu svog jezika i pisma,
- pravo na đkolovanje na svom jeziku i presudni uticaj na odlučivanje o mreži đkolskih institucija, o elementima nastavnog plana i programa za đkolovanje na jezicima manjina,
- pravo na slobodan izbor i koridćenje svog imena i određivanje imena svoje dece, kao i na upisivanje tih imena u matične knjige i lićna dokumenta prema pravopisu svog jezika,
- pravo na isticanje nacionalnih oznaka i simbola,
- pravo na uspostavljanje i odrđavanje veza sa građanima i udruženjima svojih matičnih država,
- pravo na priznavanje statističke nacionalne strukture stanovnidtva kao polaznog merila za ekonomski doprinos i raspodelu sredstava zajednićke potrođnje koji ima za cilj ćuvanje nacionalnog identiteta (kultura, obrazovanje, informisanje), uz korekciju po principu pozitivne diskriminacije,

-pravo tužbe protiv nepoštovanja državnih garancija za ostvarivanje ovde nabrojanih prava.

Pitanja funkcionisanja regionalizma Banata i ređavanja nacionalnog pitanja, odnosno položaja i zaštite nacionalnih manjina, su međusobno uslovljeni i nisu u sukobu kao prioriteti.

PREPORUKE

Banatski forum, zbog nedostatka sredstava, stručnjaka, kao i relevantnih podataka koji se u nekim državama još uvek tretiraju kao tajna, preporučuje Forumu Predsednika Regije DUNAV - KEREŠ - MORIŠ - TISA pokretanje inicijative za izradu sveobuhvatne analize ekonomskih i socijalnih kretanja na području rumunskog, jugoslovenskog, mađarskog i celokupnog Banata u periodu 1990. do 2000. godine.

Izrada studije bi trebalo da sadrži:

- Usporedna analiza kretanja društvenog bruto proizvoda u rumunskom, jugoslovenskom i mađarskom Banatu i Banatu u celini u odnosu na evropska
- Kretanje industrijske proizvodnje (po najvažnijim granama) u rumunskom, jugoslovenskom i mađarskom Banatu i Banatu u celini
- Kretanje agrarne proizvodnje u sva tri dela Banata i celom Banatu sa posebnim osvrtom na položaj agrara u primarnoj raspodeli i njegov tretman u ostalim merama ekonomske politike
- Razvojne performanse svakog pojedinačnog dela Banata i celine u sklopu EURO TRO i Evropskog interesa za Banat
- Jake i slabe tačke socio-ekonomske strukture Banata pojedinačno i zbirno, sa posebnim osvrtom na populaciona kretanja, nekontrolisane migracije stanovništva, odlazak mladih, nezaposlenost i sl.
- Ocene postojeće privredne strukture Banata, njene slabe tačke i ograničenja
- Odnosi sa užim i širim međunarodnim okruženjem komparativne prednosti Banata u odnosu na druge evropske regije
- Analiza privrednih kretanja na području čitavog Banata po pojedinim privrednim granama
- Analiza kvantitativnih kretanja stanovništva, posebno u situaciji omeđanih, visokopropusnih državnih granica
- Analiza ekonomskih pokazatelja na području celog Banata po manjim organizacionim jedinicama (općtinama, županijama i sl.)
- Međunacionalni odnosi i multikulturalizam
- Sociološki trendovi i problemi depopulacije Banata
- Religijski pluralizam

Na osnovu rezultata ovakve sveobuhvatne analize mogu se izraditi planovi razvoja Regije Banat u narednom veku.

Referat predsednika Đurice Savkova

JUGOSLOVENSKI BANAT U SKLOPU EVROPSKIH INTEGRACIJA

Područje Banata u SRJ zahvata istočni deo Panonske nizije između Dunava i Tise, i predstavlja deo veštačkim granicama podeljenog geografskog područja. Istočni deo pripada Rumuniji, zapadni Jugoslaviji, dok Mađarskoj pripada neznatan deo površine Banata. U državnim granicama Jugoslavije površina Banata iznosi 9296 (9776) km i predstavlja 41,8% autonomne pokrajine Vojvodine. Administrativnim đirenjem Beograda na Banatsku stranu od njegove površine je i faktički uzeto oko 800 km plodne ritske zemlje. Ona je, pored prinosa u poljoprivrednim kulturama, služila okolnim selima za ispađu stoke (Čencanski, Crepajački, Opovački rit itd.). Banatski deo granice prema Rumuniji nije posebno obeležen reljefom i rekama, pa je ona otvorena, a prema tome i prohodna i proteže se u dužini od 150 kilometara.

Plodna banatska ravnica po konfiguraciji zemljišta i po klimatskim uslovima predstavlja bogatu osnovu za kvalitetnu poljoprivredno-prehrambenu industriju i specifične vrste turizma. Mnogonacionalna struktura Banata posledica je istorijskog i društvenog razvitka, brojnih migracija, osvajanja i različitih interesa onih koji su njime vladali. Banat su Turci osvojili 1552. godine i ostao je pod njihovom vlašću do Požarevačkog mira 1718. godine a konačno je prestala turska vlast Sviđtovskim mirom 1791. godine. Posle Austro-Turskih ratova (1717-1718) Banat je osvojila Austrija i direktno ga priključila Carstvu. Banat je postao carski domen, a to je bilo od velikog značaja za njegov privredni razvoj i za etničke odnose u njemu. Banat je od Turaka oslobodio Eugen Savojski a prvi guverner Banata bio je general Klaudije Florimund Mersi koji ima zasluge za dalji privredni, društveni i kulturni razvoj i prosperitet Banata.

Broj stanovnika Banata je u novije vreme (1921-1991) varirao od 557.888 do 633.127. Stanovnici Banata su većinom Srbi 418.444. Rumuna ima u južnom Banatu, a većina ih je u opštini Alibunar i drugim istočnim delovima jugoslovenskog dela Banata u broju 35.929. Mađara ima 67.195 i naseljavaju delove Potisja, a u manjem broju naselja u južnom Banatu (Debeljača, Skorenovac, Pančevo, Jermenovci, Ivanovo itd.). Tokom XVIII veka Banat naseljavaju i Slovaci (3%) i koncentrišu se u mestima: Kovačica, Padina Seleuđ, Aradac, Janođik i Belo Blato, (manjim brojem Pančevo-Vojlovica). Hrvata ima radtrkanih po celom Banatu (Starčevo, Opovo, Boka, Neuzina, Keča, Borča, Glogonj itd.). U manjem broju u Banatu žive Bugari, Nemci, Francuzi, Španci, Česi (Čeđko Selo), Cincari, Jevreji, Makedonci (2%, Kačarevo, Jabuka, Glogonj), Slovenci, Romi itd. Starosedelačko stanovništvo sačinjava oko 53% (stanovnici koji su naselili Banat pre prvog svetskog rata, bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost) ostali su noviji doseljenici iz raznih perioda. Banat je svojim bogatstvom, mogućnostima zapošljavanja i boljeg života privlačio sve one koji su bili vredni, bez obzira na veru, naciju i jezik kojim su se sporazumevali. U poljoprivredi je angažovano 50% aktivnog stanovništva regije. Registrovano je 176 naseljenih mesta i nekoliko manjih naseobina.

U periodu Austro-Ugarske Banat je najduže administrativno organizovan kroz vojnu granicu, didtrihte, županije i slobodne gradove koji su imali povlastice od strane dvora. Bez obzira na povremene administrativne promene unutar regije, koje je uslovljavalo raspuđtanje vojne granice i sl., Temidvar kao glavni grad i centar kulturnog i privrednog razvoja ostaje u čitavom periodu neprikosnoveni centar. Čak i danas, 80 godina nakon podele Banata, on ima takvu ulogu u odnosu na celokupni Banat. Međutim pored njega razvili su se u jugoslovenskom Banatu gradovi: Zrenjanin, Pančevo, Kikinda i Vrđac.

Odmah po završetku Prvog svetskog rata i razgraničenja sa Rumunijom, u Banat stižu prvi savremeni kolonisti, većinom Srbi iz Like i drugih delova novouspostavljene kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. U načelu, to su bili dobrovoljci srpske vojske sa svojim porodicama, čime se želela promeniti i politička i nacionalna struktura. Nakon prvog talasa oduđevljenja pripajanjem novoj državi, kod lokalnog starosedelačkog, ali i novog stanovništva, dolazi do razočarenja. Država čiji su oni postali stanovnici bila je zaostala i neorganizovana kapitalistička monarhija bez razvijene demokratije. Nova država nema poverenja čak ni u domaće činovnike tako da se iz Srbije upućuju službenici za držanje policije i vojske u sve prečanske krajeve, pa i u Banat.

Nastaje dugogodiđnja konfuzija u kojoj se vide nije znalo ni koliki je porez, ni kome se i kada plaća, a nastaju čudna bogatstva zasnovana na vlasti. Kolonisti nisu bili prilagođeni intenzivnoj poljoprivredi,

niti su imali potrebna oruđa, pa je veći deo najbolje zemlje bio slabo ili nikako obrađivan. Drumovi se ne održavaju, zarastaju u travu. Pogranična područja, koja su do juče bila u centru regije, odjednom ostaju na periferiji države i nazaduju. U novoj državi menjaju se pravila ponašanja i etičke norme. Uvidevši da je korupcija i prevara jedini mogući način da se opstane, veliki deo građana, do juče uzornih zanatlija, paora i trgovaca, počinje da izvrđava zakone. Odlivanje dohotka iz Banata postaje očigledno. Kao reakcija na sve veće zaostajanje Vojvodine pojavljuje se Novosadska rezolucija 1932. godine. Inicijator ovog bunta bio je pančevački advokat Dušan - Duda Bođković. U rezoluciji se izražava nezadovoljstvo odnosom centralnih vlasti prema pokrajini Vojvodini i traže mnogo veća prava. Centralne vlasti to nisu prihvatile. Pored toga Banat je imao mnogo bezemljača u posebno teškom položaju, koji su često pribegavali đtrajku ili se iseljavali. Nije ostvarena ni pravna, a još manje kulturna integracija većine stanovništva u novu državu.

U Drugom svetskom ratu Banat je administrativno pripadao okupiranoj Srbiji, ali je zbog interesa nemačke nacionalne manjine on imao poseban status: Deutsche Schutzgebiet. Okupatorska vlast je bitno poremetila međunacionalne odnose, posebno teško pogodila Jevreje i Rome, ali i Srbe stavila u još teži položaj nego ranije. Iako je okupator nastavio sa neodgovornim rekvizicijama, naročito prehrambenih dobara, Banat nije, u poređenju sa drugim delovima okupirane zemlje, preživio velika razaranja ni u infrastrukturi, niti u ekonomiji.

Posle Drugog svetskog rata je Autonomna Pokrajina Vojvodina imala bitno veći stepen autonomije (poseban Vrhovni sud) od Autonomne Kosovsko-Metohijske oblasti, da bi se to bitno smanjilo Ustavom iz 1963. godine. Zbog otpora stanovništva, ali i velikih ekonomskih i političkih šteta, 1968/69. godine bitno je poboljšan položaj obe autonomne jedinice i one su, bar formalno, predstavljene neposredno i u Federaciji. Ustavima iz 1974. godine položaj autonomija se skoro potpuno približio položaju republika. No, sve to je u praksi bitno smanjivano monopartijskim autoritarnim centralizmom, koji se projektovao u ničim opravdani lokalni vojvođanski centralizam, uz izrazitu političku hegemoniju kadrova iz Srema.

U takvim okolnostima Novi Sad postaje glavni grad, koji se razvija i gradi u modernu metropolu. Banat, kao posebna celina i unutar takve Vojvodine, izrazito stagnira u razvoju, gubi svoj kulturni i ekonomski subjektivitet i specifičnost, i sve političke snage koje se pojavljuju u okviru komunističke partije, sa željom da nešto više učine za ovu regiju, bivaju sprečavane i odstranjene. Čak i u vreme najrazvijenije autonomije Vojvodine, Banat ima tretman koji ne odgovara njegovoj ekonomskoj moći i istorijskom značaju. Nedovoljno se ulagalo u infrastrukturu, komunikacije su se razvijale znatno sporije nego u ostalim delovima Vojvodine. Priklučenje Rita Beogradu ostvareno je bez ozbiljnijeg otpora tadašnjih lokalnih vlasti. Banačani, vlasnici zemlje, pokušali su da se tome odupru, neorganizovano i bez rezultata.

Struktura stanovništva vremenom se menjala u korist Srba, pretežno političkim sredstvima. Nakon prve kolonizacije posle Prvog svetskog rata, izvrđena je i druga kolonizacija u periodu od 1944.- 1950. godine, takođe pretežno srpskim življem, a u toku poslednjeg rata (građanskog) na prostoru prethodne Jugoslavije doseljeno je novih 300.000- 500.000 ljudi iz Hrvatske i Bosne na prostor današnje Vojvodine, takođe uglavnom Srba, od toga veliki deo u Banat. Sve vreme se odvijala takođe ekonomska migracija iz pasivnih krajeva SFRJ u Banat.

Mesto i uloga Banata u evropskom integracionom procesu

U dobu pred nama, kada će nacionalne države sve više početi da ustupaju mesto multinacionalnim, multietničkim, multikulturnim, regionalnim i sličnim oblicima udruživanja i povezivanja, nužno je uključivanje Jugoslavije i pojedinih njenih delova u te procese.

Banatski forum, u domenu planova za budućnost Banata, tretira predloge i modele sveobuhvatnih nužnih demokratskih reformi kao pretpostavke za budući napredak dire zajednice, države Jugoslavije kao i njenih republika, pokrajina i regiona. Samo tako je moguće iznalaženje optimalnih ređenja, uz konsultacije i usaglašavanja interesa svih subjekata i postizanje trajnog mira i ubrzanog razvoja.

Banatski forum smatra da je legitimitet autoritarno-komunističkog režima doživeo istorijski poraz proteklih pedeset godina i da ga samim tim treba odbaciti kao nosioca procesa pozitivnih promena. Započinjanjem procesa tranzicije u Istočnoevropskim zemljama pred privrede ovih zemalja postavljaju se zahtevi za bitnim promenama u domenu ekonomskih odnosa, za otvaranjem tržišta i uključivanjem u tokove privređivanja i razmene, kakve nameću savremena kretanja u svetu. Usklađivanje pravnih i drugih normi sa normama Evropske Unije, SAD i sl., su samo deo uslova koji se neminovno i u što kraćem roku moraju ostvariti.

Mi u Banatskom forumu situaciju u Jugoslaviji vidimo kao vrlo kritičnu bez realnih pokazatelja da postoji saglasnost i volja da se pristupi promenama koje su istorijske i neminovne i koje ovaj narod očekuju. Mislimo da tim relevantnih stručnjaka, uključujući i međunarodne, u što kraćem roku, treba u

prvom redu da napravi objektivan presek stanja, rezultate iznese javno i pristupi izradi kompleksnog ređenja u datim uslovima. Tim stručnjaka u tom slučaju mora imati podršku svih političkih, nacionalnih i regionalnih faktora u ovoj zemlji, kako bi doneti plan i koncept mogli da imaju trajno ređenje u interesu svih, i tako postali predmet opšteg konsenzusa.

Reforme treba da odrede novu ulogu države u vlasničkom prestrukturiranju i razvoju svih oblika tržišta, makroekonomskoj politici, pri tom ne međajući se u samostalni posao privrednih subjekata, omogućujući najboljima da budu još bolji, a ne oporezujući ih sve vide da bi se zaštitili nesposobni. Uslov za to je efikasna borba protiv svih oblika kriminalizacije društva i vlasti (mafije).

Banatski forum, organizacija koja je formirana početkom 90-tih godina sa namerom da očuva, unapredi i uključi Banat u tokove moderne centralne Evrope, iskristalisala je poseban stav u pogledu ređenja krize na prostoru Jugoslavije, u onom delu koji je u direktnoj vezi sa Banatom. Radni naslov programa je **Autonomija i samouprava do krajnjih korisnika**. To je projekat učešća i saradnje sa svim sličnim organizacijama oko iznalaženja najboljeg modela decentralizovane zajednice sa naglaskom na mnoštvo autonomija i samouprava, u čijem središtu i kao polazna osnova se nalazi pojedinac.

Program je pravljen na bazi iskustava koja omeđavaju sociokonomsko biće Banata u bližoj i daljoj prošlosti, na očekivanjima i željama stanovnika jugoslovenskog Banata, i na načelima koja predlaže Evropska Unija. Program u svojim pretpostavkama ne naruđava principe nepovredivosti međunarodnih granica stavljajući akcenat na intenziviranje Evropskog integracionog procesa koji je u toku u Evropi i mora biti i na ovim prostorima. Republika Srbija je 1988. godine nasilnim putem počela proces ustavnih promena. Taj proces kulminirao je 1990. godine donošenjem Ustava koji do kraja minimizira autonomije pokrajina, ali i lokalnih samouprava, centralizujući državu u svim oblastima, počev od kulture i obrazovanja, do zakonodavne vlasti i unutrašnjih poslova.

Takvo stanje se ponovo pokazuje kao neprimereno i neodrživo. Neodrživo je pre svega iz razloga različitog istorijskog i kulturnocivilizacijskog nasleđa različitih delova republike. Dok je jedan deo vekovima pripadao Otomanskoj imperiji, drugi je pripadao centralnoevropskom civilizacijskom krugu. Pored toga ovi delovi republike imaju i različit sastav stanovništva, takođe imaju i različito razvijenu privrednu strukturu. Usled ovih razlika postoje i objektivni različiti interesi u velikom delu privrednog i društvenog razvoja.

I pored međunarodnih sankcija i ratnog okruženja u Vojvodini je funkcionisala poljoprivredna proizvodnja. Pored brutalne pljačke koja je sprovedena prema poljoprivredi, odnete su pruge a infrastruktura je usled neodržavanja u velikoj meri propala. Poljoprivreda, kao osnovna privredna grana potpuno je upropađena, a takođe i kapaciteti poljoprivredno-prerađivačke industrije. Svi ovi elementi, kao i to da sadašnje političke strukture nisu u stanju da pronađu adekvatno ređenje pokazuju da se ono ni ne može tražiti u centru, već jedino u usklađivanju različitih interesa različitih delova države, poštujući principe ravnopravnosti svih delova zemlje. To mora doneti promenu sistema. Neophodno je preispitati celokupni koncept jugoslovenskog federalizma, bez robovanja prevaziđenim modelima. Dragocena su iskustva Belgije i Evrope uopšte. Pri tome, treba se odvojiti od srednjevekovne opsednutosti nacionalnom državom i tražiti optimalna ređenja pravljenjem federacije **Sui generis**. U toj zajednici bi bilo više jedinica različitog statusa, uz očuvanje integralnosti zaista zajedničkih interesa i potreba. Bitno je da se u toj Federaciji svi osećaju ravnopravnima, zaštićeni i slobodni, a da Federacija bude otvorena za tokove svetske i evropske integracije. Samo u takvim uslovima će svaki narod i nacionalna manjina moći da ostvari i punu nacionalnu ravnopravnost i da očuva svoj nacionalni identitet i kulturu.

Jedna od tih jedinica bila bi Vojvodina sa autonomnom zakonodavnom, izvršnom i sudskom vlašću. Svaki drugi stepen autonomije Vojvodine u SRJ ne odgovara interesima Banata i nije u skladu sa modernim evropskim procesima, niti interesima naroda. Procesom refederalizacije mogle su biti izbegnute katastrofalne posledice rata na Kosovu, kao i predupređiti svi mogući sukobi u drugim delovima države, koji ne moraju biti samo nacionalne, već i istorijsko - kulturološke prirode. Ovaj proces omogućio bi dalju praktičnu razradu programa decentralizacije. Vojvodina se dalje treba decentralizovati na visoko samostalne regione, od kojih je jedan Banat. Banat mora imati dovoljno samostalnosti da može sklapati aranžmane od posebnog značaja za dalji razvoj i u međunarodnim odnosima, a da pri tom ne zadire u suverenitet Jugoslavije. Takođe mora, u dobrom delu, imati uticaja na raspolaganje materijalnim resursima, u Vojvodini i diše, i na kreiranje i usmeravanje procesa razvoja infrastrukture i drugih grana privrede vezanih za ovo područje. Sama regija mora biti podeljena na prirodne celine-subregije, i samoupravne opštine gde, načelno, svako selo (u jugoslovenskom Banatu ih ima 176) koje ima 3.000 stanovnika treba da bude opština. Ovakvim procesom lokalna samouprava dolazi u potpunosti do izražaja. Građani mogu neposredno da utiču na donošenje konkretnih odluka od životne važnosti za svakog pojedinca.

U ovakvim uslovima državna granica između tri dela Banata (mađarski, rumunski i jugoslovenski) mogla bi da postane propusna i meka, a naseljena mesta duž granice i sa jedne, i sa druge i sa treće strane, ponovo bi se nadla u centru regije, bez ugrožavanja državne suverenosti. Ukoliko bi se administrativnim merama omogućio nesmetani protok robe, radne snage i kapitala, i podstakla

zajednička ulaganja i proizvodnja, za vrlo kratko vreme regija bi mogla postati ozbiljan proizvođač biološki zdrave hrane za celu Evropu. Ovakvim približavanjem Banata Evropskoj Uniji, približili bi se Evropi i ostali delovi Jugoslavije, što bi izazvalo stimulans i za čira pozitivna politička kretanja na Balkanu. Banat sa ovakvim položajem mogao bi postati regija iz koje se ideje integracije i regionalizacije plasiraju na Balkan koji usled nepoznavanja čak i sopstvenih komparativnih prednosti ima strah od Evrope. U isto vreme Evropska Unija bi konačno pronašla ključ za otključavanje a ne razvaljivanje balkanskih vrata. Dakle, Banat je interes Evrope, Balkana, i iznad svega nas, Banačana.

Što se tiče položaja Banata u Jugoslaviji, u ekonomskom pogledu Banatu je neophodno Ustavom i zakonima utvrditi mogućnost uticaja na kreiranje, kao i samostalnost u sprovođenju utvrđene ekonomske politike kroz odgovarajuću strukturu i relacije između zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kao i organa uprave i javnih službi i građana.

Gazdovanje nad prirodnim resursima je ključno pitanje regionalizma. Ništa nije normalnije nego da oni koji su vekovima svojim ulaganjima i radom stvorili materijalna dobra u privrednom smislu, samostalno o njima odlučuju i njima raspolažu. Jedino njima pripadaju i prava i odgovornost da budu nosioci prostornog planiranja, razvojne politike, da određuju optimalno koridženje prirodnih bogatstava i resursa. U taj sklop prava i odgovornosti spadaju i stalno povećavanje zaposlenosti, spoljno-trgovinske razmene i akumulacione sposobnosti privrede, a naročito uspostavljanje skladnog odnosa između ostvarenog dohotka i potrošnje (lične, opšte, zajedničke, investicione).

Obzirom na strukturu svoje privrede, Banat ima poseban interes da, kao jedinstvena regija, bitno utiče na kreiranje državne agrarne politike, koja bi bila naročito dosledna i konzistentna u pogledu stabilnih uslova privređivanja i čiji cilj neće biti uprosečavanje nego stimulisanje najproduktivnijih. Tom prilikom mora se obezbediti i ekonomski motiv u proizvodnji hrane i sirovina regenerativnog porekla, putem zahtite interesa i prava proizvođača da raspolažu tržišnim vidkovima, da ostvaruju paritetni dohodak, tj. onakav kakav bi ostvarili u drugim privrednim oblastima, i da se, u cilju obezbeđenja sopstvenog ravnopravnog položaja na tržištu, zahtite od monopola države, povezujući se u interesne repro-celine prema sopstvenim kriterijumima i interesima.

Pravo odlučivanja o javnim finansijama je realna mera funkcionisanja regionalizma jedne teritorijalne zajednice. Zato je nužno u Ustavu i zakonima garantovati osnovne ekonomske podloge regije, a na isti način utvrditi pravo da Banat - radi ostvarivanja svog regionalizma - u okviru sistema, samostalno odlučuje o sopstvenim javnim prihodima i rashodima, međuregionalnoj saradnji.

Navešćemo samo neke uslove potrebne za emancipaciju socioekonomskog bića Banata:

Poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo i ekologija

Poljoprivreda je u Banatu bazična privredna grana od najvećeg značaja. U poljoprivredi, ili granama industrije vezanim za poljoprivredu je zaposleno preko 70% radno sposobnih građana Banata. Obradivo zemljište je vrhunskog kvaliteta i kao takvo primarni resurs svih potencijala Banata. Lođim gazdovanjem u proteklim decenijama, nepravim i neljudskim odnosom prema paorima (zemljoradnicima) i vlasnicima zemljišnih poseda, iscrpljivanjem i degradiranjem paorskih proizvoda, čitava zemlja je dovođena u periode gladovanja.

Zalažemo se da, u okviru makroekonomske politike na nivou države, organi regije Banat utvrđuju strategiju razvoja poljoprivrede i prioritete u investicijama za regiju Banat. Decentralizovana država i decentralizovana Vojvodina su osnova za dalji napredak poljoprivrede.

Zemljišni posed se ne sme usitnjavati niti ograničavati u veličini, ali se mali posed (do 5 lanaca) treba preorijentacijom na visokoprofitabilne i specijalizovane kulture stimulisati i nizom drugih povlastica u oblasti socijalne i penzione politike usmeravati.

Za početak, zemlja se mora vratiti pravnim vlasnicima i to do poslednje brazde. Moraju se vratiti i nepravno oduzeti drugi oblici imovine; stoka, zgrade, fabrike, mlinovi itd, sve to u okviru privatizacije.

Smatramo da je bitnije smanjiti troškove proizvodnje nego povećati cenu poljoprivrednih proizvoda. Odnos tržišne vrednosti poljoprivrednog proizvoda i ukupne cene kođtanja, potrebne za proizvodnju istog određuju dobit proizvođača. Na povećanju te razlike (prodajne cene i uloženi sredstava) treba tražiti osnovu za napredak poljoprivrede. U tom pogledu je velika uloga države, koja upravo utičući na ova dva faktora reguliđe i stvara dugoročnu makro-poljoprivrednu strategiju.

Zalažemo se za: preobražaj sela, motivaciju mladih da ostaju na selu, obezbeđivanjem boljih uslova u komunalnom, druđtvenom, zabavnom i ostalim vidovima života, prilagođavanje planiranja poljoprivredne proizvodnje planovima Evropske Unije, obaveznu privatizaciju preduzeća, promenu strukture poljoprivredne proizvodnje, uvođenje u proizvodnju visokoakumulativnih vrsta biljaka, za oživljavanje salađa i farmi izgradnjom potrebne infrastrukture (putna mreža, elektrifikacija, PTT instalacije itd.) zbog svih prednosti organizacije proizvodnje u odnosu na urbana seoska domaćinstva (gubici u transportu, skućenost ekonomskih dvorišta u našim selima i sl.), za revitalizaciju, aktiviranje železničkih pruga i voznog parka, za koridženje vodenih tokova za transport, za udruživanje kao

racionalni oblik koridženja postojećih mogućnosti tehnike i sl. (privatne paorske zadruge), za olakšice zadrugama, za otvoreno tržište, izvoz poluproizvoda i finalnih proizvoda, kreditiranje i subvencije.

Poljoprivredna proizvodnja je specifična jer se rezultati rada ogledaju tek za godinu i više dana. Paor bi morao imati pravo na protest i dtrajk i pravo da „odjavi „svoju „radnju” na godinu ili više godina ukoliko postoji pretpostavka da će proizvoditi na sopstvenu dttetu, i da pri tom ne plaća porez. Pri planiranju na nivou regije Banat, treba posebno voditi računa o razvoju pojedinih, nerazvijenih delova, uz rumunsku granicu i unutar Banata, i to stimulativnim programima, poreskim olakšicama na određeni rok, stranim ulaganjem kapitala itd.

U proizvodnji poljoprivrednih proizvoda Banat učestvuje u odnosu na SR Jugoslaviju sa: 30% pdenice, 28% kukuruza, 50% dečerne repe, 45% suncokreta i 40% ukupne proizvodnje prehrambene industrije. Rezultati su impozantni ako se ima u vidu da površina jugoslovenskog Banata iznosi 10.000 km kv.

Proizvodnja i plasman zdrave hrane u celom Banatu treba da imaju odlučujuću ulogu u izvozu na evropsko tržište i kao takvi mogu biti izvor prihoda, dttto bi za posledicu rezultiralo rastom opdtteg standarda građana Banata.

Civilno društvo

Mi u Banatskom forumu smatramo da su ljudska prava i slobode nemogući u uslovima kada su ona pod kontrolom i uticajem političko-kriminalne oligarhije, kakva postoji u gotovo svim zemljama u tranziciji u postkomunističkom periodu. Pored toga, duboka ekonomska kriza bitno otežava koridženje čak i elementarnih ljudskih prava.

Nezavisno sudstvo, depolitizovano, izuzeto od uticaja bilo koje političke strukture, uticajne grupe ili ličnosti, podvrgnuto civilnoj kontroli na svim nivoima, kao i zakonodavna i izvršna vlast takođe moraju biti jedan od garanata ljudskih prava pojedinca ili grupa. Poseban garant tih prava je totalna depolitizacija vojske i policije i stavljanje pod kontrolu parlamenata i civilne vlasti. U domenu policije, civilni sektor, javna bezbednost treba da se decentralizuje, da deluje i finansira se na nivou Regije, pod civilnom upravom Skupdttine i njene komisije. Komisija bi u tom slučaju imala potpuni uvid u delovanje policijskih organa. Na nivou Pokrajine i države ovo bi važilo i za sektore javne i državne bezbednosti i vojske, koji inače moraju ostati centralizovani.

Međunacionalni odnosi

Proklamovanje i garantovanje principa nacionalne ravnopravnosti znači da u Banatu, sa nacionalnog stanovidta, niko ne bi bio tretiran ni kao većina ni kao manjina, niti bi imao neka posebna prava osim onih koja svaku nacionalnu manjinu, u svakoj užoj i dttiroj sredini dttite u odnosu na svaku nacionalnu većinu. Za Banat tzv „najvidi međunarodni standardi” (utoliko pre dttto se oni različito tumače), ne mogu predstavljati polazište, jer ti standardi su samo međunarodno dogovoreni minimum, koji je u Banatu dttugo vremena bio prevaziđen, pa bi vraćanje na njega značilo ozbiljan korak u nazad.

Ustavom, zakonima i regionalnim propisima, pripadnicima svih naroda, kao građanima i kao pripadnicima etničkih zajednica, uz primenu principa pozitivne diskriminacije, bilo bi obezbeđeno:

- sloboda misli i opredeljenja,
- sloboda na udruživanje u društvene i političke organizacije i udruženja,
- pravo na javno i slobodno političko ispoljavane svojih interesa,
- pravo na aktivno učeđenje u političkom životu, u konstituisanju, vrđenju i kontroli vlasti,
- pravo na zastupljenost u predstavničkim telima i drugim organima vlasti u srazmeri sa učeđenjem u ukupnoj strukturi stanovnidtva uz primenu principa pozitivne diskriminacije,
- pravo da izvan organa vlasti organizuju nacionalne odbore, veća i sabore opdtteg karaktera ili za određene oblasti društvenog života kao dttto su obrazovanje, kultura i informisanje,
- pravo na potpuno i blagovremeno obaveštavanje na maternjem jeziku putem javnih glasila,
- pravo na izražavanje, negovanje, razvijanje i prenođenje nacionalne tradicije,
- pravo na slobodnu javnu i privatnu upotrebu svog jezika i pisma,
- pravo na dttkolovanje na svom jeziku i presudni uticaj na odlučivanje o mreži dttkolskih institucija, o elementima nastavnog plana i programa za dttkolovanje na jezicima manjina,
- pravo na slobodan izbor i koridženje svog imena i određivanje imena svoje dece, kao i na upisivanje tih imena u matične knjige i lična dokumenta prema pravopisu svog jezika,
- pravo na isticanje nacionalnih oznaka i simbola,
- pravo na uspostavljanje i održavanje veza sa građanima i udruženjima svojih matičnih država,

- pravo na priznavanje statističke nacionalne strukture stanovništva kao polaznog merila za ekonomski doprinos i raspodelu sredstava zajedničke potrošnje koji ima za cilj čuvanje nacionalnog identiteta (kultura, obrazovanje, informisanje), uz korekciju po principu pozitivne diskriminacije,

-pravo tužbe protiv nepoštovanja državnih garancija za ostvarivanje ovde nabrojanih prava.

Pitanja funkcionisanja regionalizma Banata i ređavanja nacionalnog pitanja, odnosno položaja i zaštite nacionalnih manjina, su međusobno uslovljeni i nisu u sukobu kao prioriteta.

PREPORUKE

Banatski forum, zbog nedostatka sredstava, stručnjaka, kao i relevantnih podataka koji se u nekim državama još uvek tretiraju kao tajna, preporučuje Forumu Predsednika Regije DUNAV - KEREŠ - MORIŠ - TISA pokretanje inicijative za izradu sveobuhvatne analize ekonomskih i socijalnih kretanja na području rumunskog, jugoslovenskog, mađarskog i celokupnog Banata u periodu 1990. do 2000. godine.

Izrada studije bi trebalo da sadrži:

- Usporedna analiza kretanja društvenog bruto proizvoda u rumunskom, jugoslovenskom i mađarskom Banatu i Banatu u celini u odnosu na evropska

- Kretanje industrijske proizvodnje (po najvažnijim granama) u rumunskom, jugoslovenskom i mađarskom Banatu i Banatu u celini

- Kretanje agrarne proizvodnje u sva tri dela Banata i celom Banatu sa posebnim osvrtom na položaj agrara u primarnoj raspodeli i njegov tretman u ostalim merama ekonomske politike

- Razvojne performanse svakog pojedinačnog dela Banata i celine u sklopu EURO TRO i Evropskog interesa za Banat

- Jake i slabe tačke socio-ekonomske strukture Banata pojedinačno i zbirno, sa posebnim osvrtom na populaciona kretanja, nekontrolisane migracije stanovništva, odlazak mladih, nezaposlenost i sl.

- Ocene postojeće privredne strukture Banata, njene slabe tačke i ograničenja

- Odnosi sa užim i širim međunarodnim okruženjem komparativne prednosti Banata u odnosu na druge evropske regije

- Analiza privrednih kretanja na području čitavog Banata po pojedinim privrednim granama

- Analiza kvantitativnih kretanja stanovništva, posebno u situaciji omekđanih, visokopropusnih državnih granica

- Analiza ekonomskih pokazatelja na području celog Banata po manjim organizacionim jedinicama (općtinama, županijama i sl.)

- Međunacionalni odnosi i multikulturalizam

- Sociološki trendovi i problemi depopulacije Banata

- Religijski pluralizam

Na osnovu rezultata ovakve sveobuhvatne analize mogu se izraditi planovi razvoja Regije Banat u narednom veku.

**JUGOSLOVENSKA KRIZA
POGLED IZ BANATA**

1997

Otvoreno pismo vlastima, predsedniku Miloševiću i Koaliciji Zajedno

VOJVODINA ČEKA

Poštovana gospodo (gore pomenuti),

Prolaze već nedelje i meseci u vašem nadmetanju oko pitanja kako oprati ruke od krvavog rata iz kojeg je Srbija izašla kao najveći krivac, takođe vašom zajedničkom odgovornošću. Vlast snosi veći deo krivice, što proizlazi iz položaja vladajuće garniture u društvu, a opozicija, shodno većem ili „manjem srbovanju” i samim tim, podršci ratu, noseći kao podrška bratoubilački barjak zajedno sa vlašću.

Ne zaboravimo, kada je vlast (Slobodan Milošević) isterala tenkove upućujući ih preko granica Srbije, da ruše i pale, na ulicama Beograda građani su otpozdravljali bacanjem cveća. Jedni su sedeli u tenkovima, drugi pozdravljali na mostovima. Samo šačica trezvenih i odvažnih (okupljena oko mirotvornih grupa) je smogla snage da se suprotstavi euforiji vlasti i opozicije. U to vreme razlika vlasti i opozicije se ogledala prvenstveno u tome, ko će bolje voditi rat i ustrojiti veću Srbiju). Da je tada, kada je rat počinjao, kao što na štetu nije, sadašnjih nekoliko stotina hiljada demonstiranata, u oba mitingaška tabora, izašlo na ulicu da spreči rat; da je opozicija jasno i glasno ustala protiv ideja velike Srbije i rata do rata ne bi ni došlo i proces demokratskih i ekonomskih reformi u ovoj zemlji bi tekao normalno.

Gospodo gorepomenuti, kad se rat izgubi, zemlja opustoši, pokrade i nacionalni balon izduva, ostaje nam pokajanje za učinjeno zlo, priznanje da smo moralno krivi svi, zavisno od svog položaja i moći u društvu. Čak i oni koji su bili protiv rata snose odgovornost što nisu učinili više od učinjenog. Ko će reći istinu u oči ovom narodu? Vlast? Opozicija? I dalje slušamo samo prazne reči, pozive da se jedni sruše, drugi da se rasteraju... Narod čeka istinu, a istina najčešće jako boli.

Mi u Vojvodini podržavamo opoziciju u vezi izbornih rezultata ali, da bi naša podrška bila maksimalna i bez rezerve, zahtevamo da se gore navedena gospoda glasno izjasne po pitanjima: rata, ustrojstva države, tranzicije, decentralizacije, pravnog i ekonomskog uključenja u Evropu. To dalje podrazumeva priznanje ratne odštete, isporuke ratnih zločinaca itd. Očekujemo od gospode Vuka Draškovića, Zorana Đinđića i gospođe Vesne Pešić DOKUMENT, verifikovan od relevantnih faktora, kako iz zemlje tako i garantata iz međunarodne zajednice, koji jasno potvrđuje šta je to čega će se data gospoda pridržavati u svojoj, budućoj vlasti.

Nas u Vojvodini plaši po ko zna koji put davanje „blanko” tapija na vlast iz kojih smo uvek izlazili kratkih rukava. Bojazan je, da će u slučaju dolaska opozicije na vlast, opet biti potrebna jeftina i razvlašćena Vojvodina za gašenje socijalnih tenzija u drugim krajevima. Rezultati zadnjih izbora jasno ukazuju da Vojvodina ima potrebu da bude „svoja” tj. autonomna.

Zbog toga, ZAHTEVAMO od opozicije da pre no što dođu na vlast, potpišu i obezbede međunarodne garancije o statusu VOJVODINE u okviru demokratske Srbije i Jugoslavije. U tom slučaju opozicija bi bila jedinstvena i DEMOKRATSKA a ne unitar-centralistička kakvom je mi iz Vojvodine vidimo. To je razlog izvesnih rezervi koje Vojvođani gaje i prema režimu i prema opoziciji. Gospodo, budite jasni i određeni, VOJVODINA ČEKA.

Naša Borba, 4-5. januar 1997.

Pančevac, 30. jul 1999.

ODNOSI KOALICIONI PARTNERA UNUTAR KOALICIJE VOJVODINA

Na današnjoj konferenciji za štampu koalicije VOJVODINA održanoj u Novom Sadu, lider Narodne seljačke stranke prof. Dr Dragan Veselinov onemogućio je predsednika Banatskog foruma g. Djuricu Savkova da govori, pa čak i da prisustvuje konferenciji.

Razlozi za ovakav incident nisu poznati.

Banatski forum će ispitati nastali slučaj i ravnati se prema svojim nalazima.

Informativna služba Banatskog foruma

POSETA AMBASADORA SR NEMAČKE VILFRIDA GRUBERA BANATSKOM FORUMU

U četvrtak 12. 06. 1997. god. Banatski forum je posetio Ambasador Savezne Republike Nemačke gospodin Vilfrid Gruber. Predsednik Banatskog foruma, Đurica Savkov - Pušin je u toku razgovora sa nemačkim diplomatom razmenio mišljenja o aktuelnim pitanjima i mogućnostima prevazilaženja sve teže i komplikovanije situacije u našoj zemlji. U Banatskom forumu je iskazano posebno interesovanje za probleme regionalizma u modernoj društveno-ekonomskoj koncepciji Evrope XXI veka, kao i mogućnost obnavljanja ekonomske saradnje firmi iz Banata sa nekadašnjim partnerima iz Savezne Republike Nemačke.

Zaključeno je da su maksimalno angažovanje svih pozitivnih i relevantnih činilaca našeg društva, budno praćenje situacije, kao i maksimalna pomoć međunarodne zajednice, potrebni da bi se Jugoslavija što pre uključila u život i svetske tokove po svim pitanjima.

Razgovori su nastavljeni uz klasičan banatski ručak.

Pančevac, jun 1997.

FUNKCIONISANJE LOKALNE SAMOUPRAVE

BANATSKA INICIJATIVA

Prateći položaj i probleme opštinskih vlasti na teritoriji Banata, posebno opozicionih opština, Banatski forum je odlučio da od stanovnika tih opština zatraži iskazivanje maksimuma dobre volje, strpljenja i razumevanja za situaciju i uslove pod kojima rukovodstva tih opština funkcionišu uzimajući u obzir ispražnjene fondove, stepen centralizma u budžetskoj, socijalnoj, zdravstvenoj, penzionoj itd. politici. Posle pedeset godina surove zime i mraka, u kome smo živeli, nejake opštinske vlasti, imajući u svojim prinaldežnostima samo marginalne i osiromašene resore, trebaju svesrdnu podršku građana, političkih i ekonomskih subjekata, kako bi svoje projekte, bez nepotrebne nervoze i pogrešnih koraka, mogli da realizuju u cilju opšteg dobra. Od lokalnih, opozicionih, vlasti se traži polaganje računa već posle tri meseca, što je prekratak period. Insistiranje na tome, pokretanje štrajkova i protesta nije racionalan doprinos rešavanju problema svake lokalne sredine.

Na drugoj strani, Socijalistička partija Srbije i Slobodan Milošević, rasprodajom ekonomske supstance kapitala države, sebi kupuju mandat za još 4 godine na vlasti, pri tom gurajući narod u još veću propast. Samo dok je na vlasti kao predsednik Srbije ili Jugoslavije, gospodin Milošević je siguran od sudova iz inostranstva, a i domaćih koji će biti formirani (nadamo se). Opozicija, preokupirana lokalnim problemima, personalnim i liderskim ambicijama, pokazuje znake zamora i dezorijentacije i veliko je pitanje da li će smognuti snage da jasno definiše cilj za predstojeće izbore ove jeseni. U takvoj situaciji Banatski forum je pokrenuo više ciklusa razgovora sa jasnim ciljem udruživanja demokratske opozicije u izbornoj jedinici Banat. Iskustvo je pokazalo da jedinstvena opozicija u lokanim sredinama lako osvaja vlast (kao na primer, u opštinama Vršac - „Vršačka inicijativa”, Zrenjanin, Kikinda itd.). Cilj iznalaženja mogućnosti za zajedničkim nastupom na predstojećim izborima je stvaranje „Banatske inicijative” - jedinstvenog bloka demokratskih opozicionih snaga na tlu Banata. Razgovori se obavljaju paralelno sa rukovodstvima opozicionih stranaka kao i sa njihovim opštinskim i gradskim odborima u Banatu. Dijalog je vođen sa GSS, - Gospođa Vesna Pešić, DZVM - Pal Šandor, Nova Demokratija - Duško Mihajlović itd. Insistiraćemo na razgovorima i sa ostalim čelnicima političkih i nevladinih organizacija, stalno imajući na umu da jedino jedinstvena opozicija može ostvariti kvalitativnu promenu sistema. Poslanici „Banatske inicijative” bili bi, u slučaju izbora u republičkoj skupštini stalno prisutni u svojim partijskim političkim klubovima, ali kada se odlučuje o pitanjima od važnosti za Banat, bili bi u obavezi da zastupaju interese regije Banat, gde su i izabrani. Ovakva inicijativa ja naišla na dobar prijem kod političkih stranaka na terenu i kod neopredeljenih građana, te će Banatski forum sve do izbora insistirati na ovom projektu.

*Naša Borba, 12. jun 1997.
Pančevac, 27. jun 1997.*

GAŠENJE NEZAVISNOG RADIJA „VELIKA KIKINDA”

Banatski forum sa zabrinutošću konstatuje da na teritoriji Banata realno informisanje nailazi na podjednaki otpor i „pozicije” i „opozicije”.

Od trenutka kada preuzme vlast, dojučerašnja opozicija se na isti način postavlja prema nezavisnim medijima i istinitom i objektivnom informisanju građana, kao i njihovi prethodnici.

Znajući u kakvoj materijalnoj situaciji su mediji u ovoj zemlji i na kakve sve poteškoće u svom radu nailaze, apelujemo na lokalne vlasti da smognu snage da informisanje lokalnih nezavisnih medija shvate kao konstruktivnu, dobronamernu i korisnu kritiku, koristeći je za ispravljanje sopstvenih grešaka i slabosti, čime bi opravdali predizborna obećanja data biračima.

Banatski forum je dobro upoznat sa uređivačkom politikom „Velike Kikinde”, jedinog nezavisnog radija na severu Banata, te je vest o gašenju „severnobanatskog” prvenca primljena u čitavom demokratskom Banatu sa velikom zabrinutošću.

Dok „etrom” haraju neukus i šund iransko-turskih haremskih melodija, kao pozadina ostatku nacionalizma i komunizma, iza koga se godinama krila „velikosrbijanska diktatura”, oličena u režimu Slobodana Miloševića i njegovih „opozicionih” slugu, u Banatu se, bez upozorenja, zatvaraju tek odškrinuta vrata slobodnim medijima.

Ovim putem pozivamo sve nezavisne medije u Banatu da pruže podršku „Velikoj Kikindi” time što će preuzimati delove programa „Velike Kikinde” i emitovati ih preko svojih predajnika ili novina.

Velika Kikinda, 2. jul 1997.

ZAKON O LOKALNOJ SAMOUPRAVI I PREDSTOJEĆI IZBORI

Donositi novi zakon o lokalnoj samoupravi u ovom trenutku može značiti samo jedno, SPS se između ostalog priprema i za prevremene lokalne izbore.

Držeći apsolutni monopol na donošenje zakona, manipulacijom i prekrajanjem izbornih jedinica, režim traži mogućnost da povrati lokalnu vlast na svim nivoima, inače u većini opština izgubljenu na prošlim izborima. Predlog zakona o lokalnoj samoupravi treba odbaciti u celini jer ga nije moguće „civilizovati” amandmanima.

Ovom prilikom Banatski forum želi da ukaže poslanicima svih parlamentarnih stranaka u republičkom parlamentu, posebno poslanicima SPS-a, na odgovornost koju na sebe preuzimaju donoseći jedan nakaradan, neevropski zakon koji će proizvesti direktne negativne rezultate u najužim sredinama, gde su isti poslanici izabrani.

Sušтина demokratizacije (za koju se svi zdušno zalažu) je da interes građana i njihove lokalne sredine uvek mora biti iznad partijskih interesa.

Velika Kikinda, 2. jul 1997.

Pančevac, 4. jul 1997.

BANATSKI FORUM - GOST KOD SAVEZA GRAĐANA SUBOTICE

Predsednik Banatskog foruma Đurica Savkov sa delegacijom je 27. 06. 1997. godine boravio u poseti Savezu građana Subotice na godišnjoj skupštini ove organizacije.

Banatski forum održava pozitivne odnose sa ovom organizacijom, od samog osnivanja Saveza građana Subotice.

U pozdravnom govoru Predsednik Savkov je istakao značaj povezivanja regionalnih organizacija koje treba da budu nosioci decentralizacije i približavanja nivoa vlasti neposrednim biračima.

Takođe su objavljeni razgovori o jedinstvenom opozicionom frontu u izornoj jedinici Banat, kojoj pripadaju Subotica i još četiri opštine sa severa Bačke.

Sa predsednikom Slavkom Paraćem i predsednikom Saveta Saveza građana Subotice Boškom Kovačevićem je dogovoreno da se u organizaciji Saveza građana Subotice i Banatskog foruma organizuje skup političkih faktora Vojvodine sa temom - Izbori sa stanovišta vojvođanske opozicije. Skup će biti organizovan u najskorije vreme u Subotici.

Velika Kikinda, 2. jul 1997.

Pančevac, 18. jul 1997.

BANATSKA INICIJATIVA

U subotu 05.07.1997.godine u Banatskom forumu su nastavljeni razgovori o „Banatskoj inicijativi”.

Gosti Banatskog foruma bili su predsednici opština; Pančevo (Srđan Miković), Kikinde (Paja Francuski) i predsednik izvršnog odbora opštine Vršac (Slobodan Gojkov).

Razmenjena su mišljenja o predstojećim republičkim izborima i mogućnostima objedinjavanja opozicije „bez prethodnih uslova” tj. razgovorima po pitanjima o kojima postoji već izražena saglasnost.

Zaključeno je da, na osnovu iskustva sa „Vršačkom inicijativom” i sličnim lokalnim koalicijama, nije pogodno pravljenje čvrstih predizbornih koalicija, već da rezultati mogu biti uspešniji ako svi demokratski faktori, u ovom slučaju u Banatu, pristupe programskoj koaliciji, odnosno stvaranju prihvatljive platforme za delovanje u predizbornoj kampanji. Usvojena platforma bi trebalo da obezbedi uslove pod kojima bi opozicija, angažujući maksimalno svoje lokalne resurse, mogla da doskoči koaliciji SPS-a i pobedi u izornoj jedinici Banat.

Da podsetimo - ideja „Banatske inicijative” se odnosi na izbornu jedinicu Banat, pod uslovom da Srbija bude podeljena na 9 izbornih jedinica, kao što je bilo na predhodnim izborima.

Ukoliko broj izbornih jedinica bude veći, Banatski forum će predložiti modifikovanu verziju „inicijative” prilagođenu novim uslovima.

Pančevac, 11. jul 1997.

Okrugli sto;
tema:

„GRADSKI POKRETI U VOJVODINI - O NJOJ”

Banatski forum i Savez građana Subotice su organizatori skupa sa gore navedenom temom.

Skup će se održati 11. i 12. jula (petak i subota) 1997. godine na Paliću. Učesnici: Đurica Savkov - Pančevo, Dragica Stanojlović - Vršac, Mirjana Ostojin - Sremska Mitrovica, Milan Vujin - Kikinda, Gojko Mišković - Sombor, Stanimir Lazić - Novi Sad, Jovan Komšić - Novi Sad, Boško Kovačević - Subotica, Mirko Bajić - Subotica, Stevan Plestović - Subotica. Za sve informacije zadužen je Petar Doroslovački, generalni sekretar SGS - Subotica. Polazna tačka je konstatacija da trenutno u Vojvodini dominiraju:

- radikalne, isključive opcije
- poslušništvo vladajućoj partiji i režimu
- autonomaške ideje
- apstinencija.

Prve dve opcije imaju ozbiljnu političku artikulaciju, dok autonomaši još nisu politički definisali svoj izraz.

Koalicija Vojvodina je pokušaj da se ovo „stanje svesti” artikulise, ali dosta nespretno. Oni još uvek proizvode autonomaške emocije umesto da stvaraju politički mehanizam za racionalno delovanje u okviru ove matrice. Ideja da se u odnosu na „Koaliciju Vojvodina” ukaže na opciju gradskih pokreta gde autonomija kreće od pojedinca, decentralizovanih lokalnih samouprava, od političkih organizama u lokalnim zajednicama i regijama pokrajine, koji se udružuju na ideji za autonomiju u sastavu Jugoslavije kao građanske države.

Razbacani politički potencijali Vojvodine vide autonomiju kao kultivisanu težnju za uspostavljanjem „autonomije odozdo”, i u realizaciji takve ideje biće sazvano nekoliko skupova.

Velika Kikinda, 9. jul 1997.

Poljoprivreda

BANATSKIM PAORIMA SINDIKALNA PRAVA

Zahtev da se paorima i zemljoradnicima omogući da svoje radnje „odjave” na godinu ili više godina, ukoliko postoji bojazan da će proizvoditi na sopstvenu štetu

Kao što sve zanatlije i privatni preduzetnici imaju pravo da, u skladu sa zakonom, svoja poslovanja, samim tim i obaveze prema državi „zamrznu” na određen rok, zbog bolesti, putovanja, godišnjih odmora, nepovoljnih uslova i opasnosti za normalnu reprodukciju uloženog rada i sredstava.

Banatski forum će pokrenuti inicijativu za zakonskim regulisanjem ovog prava kada su poljoprivrednici u pitanju.

Nastojanjem da se izborimo za što niže troškove proizvodnje, subvencije, garantovane cene, redovne gotovinske isplate proizvoda (robe), kao i insistiranjem da se „ozakoni” pravo na štrajk i „odjavu”, stvoriće se preduslovi za trajno rešenje statusa poljoprivrede.

Gašenje TV Pančevo

**„ZAMRAČEN” JOŠ JEDAN
BANATSKI MEDIJ**

U pohodu republičkih haračlija na slobodna banatska glasila našla se i TV Pančevo

Imajući u vidu činjenicu da živimo u državi koja nije ustanovljena na vladavini prava, zakona i Ustava, svakodnevno, u svim sferama javnog, društvenog i privatnog života, susrećemo se sa samovoljom i proizvoljnim tumačenjima koja rezultiraju vrlo ružnim posledicama.

U oblasti informisanja (mediji i radiodifuzija), zakonske nedorečenosti i suprotnosti ostavljaju prostor vladajućim strukturama da zakone tumače prema partijskim ili ličnim interesima.

U slučaju TV Pančevo izražena je upravo takva dvojakost tumačenja zakona. Dok su opštinom vladali socijalisti nije bilo pravnih smetnji za funkcionisanje Televizije. Međutim, kada se lokalna vlast promenila, došlo je do drugačijeg tumačenja pravnog statusa i prinudnog gašenja.

Banatski forum ulaže protest vlastima, kao što je to već učinio u slučajevima „Velike Kikinde” i drugih nasilno ukinutih lokalnih medija.

Izbori, jesen 1997.

BANAT AKTIVNO - NE

Licemerna farsa totalitarne vlasti i njihovih satelita
da na izbore izmame Banat i Vojvodinu

Prema rezultatima istraživanja Banatskog foruma, građanima Banata je „preko glave” izbora koji idu na štetu Banata i Vojvodine.

Pojedine političke organizacije svojim ishitrenim prihvatanjem izlaska na izbore pod Miloševićevim uslovima otežavaju i sputavaju napore domaće demokratske opozicije kao i međunarodnih institucija da se konačno, po prvi put, izbori u Srbiji održe po standardima koje propisuje međunarodna zajednica.

Upozoravamo da istrčavanje koalicije „Vojvodina” i najava izborne kampanje nije odraz raspoloženja građana Vojvodine i Banata i da će Banatski forum pozvati građane Banata da izbore bojkotuju, što smo zajedno sa Banačanima i učinili 1993. godine kada su takođe pojedini lideri, misleći da imaju tapiju na autonomiju Vojvodine (mada se ponašaju kao da je Vojvodina njihova privatna imovina) za račun Miloševića, pre ostalih, bez saglasnosti članstva, medijski se opredelili za izlazak na republičke izbore.

Nadamo se da je u pitanju trenutna greška ili marketinški nesmotren potez i da će Koalicija „Vojvodina” uskoro u interesu demokratskih prava građana Vojvodine promeniti svoj stav.

Bilo bi katastrofalno po Vojvodinu, koja je najviše ekonomski stradala u proteklom periodu, da neko iz nje upravo daje legitimitet režimu koji ju je ukinuo i doveo do prosjačkog štapa. U trenutku kada međunarodna zajednica čini maksimalne napore da pritera diktatora na kompromise, prihvatanje i ispunjenje „Gonzalesovog” izveštaja nesmotreno je, politički nezrelo i kontraproduktivno hvatati separatno jeftine poene zbog partijskih i drugih interesa.

Naglašavamo da će političko krilo Banatskog foruma pozvati građane na aktivan bojkot izbora do ustanovljavanja, po međunarodnim standardima apsolutno demokratskih izbornih uslova.

U KIKINDI OSNOVAN INICIJATIVNI ODBOR BANATSKOG FORUMA ZA KIKINDU

Milan, Krle Vujin - Batakov, predsedavajući inicijativnog odbora najavio ubrzo Osnivačku skupštinu i aktivno učešće Banatskog foruma u društvenom i političkom životu Kikinde

U subotu 02.08.1997. u Domu mladosti u Kikindi održana je sednica inicijativnog odbora Banatskog foruma za Kikindu. Tom prilikom se prisutnima obratio predsednik Banatskog foruma Đurica Savkov-Pušin obrazlažući program „Forum“ i aktivnosti oko raspisanih izbora vezanih za rad političkog krila Banatskog foruma.

Kao gost osnivačkom skupu se obratio Dragomir Jankov u ime Vojvođanskog kluba. Jankov je potencirao pitanja decentralizacije Vojvodine i otpore decentralizaciji i regionalizaciji koji još uvek postoje u nekim krugovima u Novom Sadu.

Osećanje privrženosti Banatu u Kikindi i severnom Banatu jako je izraženo te se sa razlogom očekuje da ogranak Banatskog foruma u Kikindi bude jedan od nosilaca regionalističke ideje i pristupa stvarnoj decentralizaciji i sledu autonomija do građana kao krajnjih korisnika.

REPUBLIČKI IZBORI 1997.

„GONZALESOV” IZVEŠTAJ PREDSTAVLJA MINIMUM ZAHTEVA KOJI TREBA DA BUDU ISPUNJENI

Opozicija u Srbiji bi trebalo da traži mnogo strožije kriterijume od onih koji se nalaze u „Izveštaju”. Evropa ima trajan interes za razvoj demokratije i prijem Jugoslavije u sve međunarodne institucije, te je razumljiva zabrinutost zbog lakovernosti i prevrtljivosti pojedinih političkih lidera i stranaka.

U tom kontekstu se postavlja pitanje zašto „opozicione” političke organizacije nisu energičnije tražile izveštajem ponuđenu pomoć.

Nedvosmislen je zaključak da većini političkih subjekata u Srbiji ne odgovara aktivna uloga OEBS-a, jer bi takvo angažovanje iznelo na svetlo dana zakulisne trgovine sa vladajućom oligarhijom. S toga je uloga „drugog” najprimamljivija za lidere „opozicionih” stranaka, koji su spremni da u svakom trenutku svoje „čvrste” stavove pretvore u „za srpski narod istorijsku odluku” da se podiđe režimu koji suvereno vlada.

Sve parlamentarne stranke (i vlast i opozicija) snose odgovornost za dugotrajnu političku krizu koja je eskalirala tokom proteklih izbora, kako i stoji u „izveštaju”.

Banatski forum smatra da je na onima, koji vide korist od nekoliko poslanika u republičkom parlamentu i predstavljanju na televiziji, odgovornost za davanje legitimiteta bezvlašću, korupciji i deevropeizaciji Jugoslavije, čak i pod uslovom da Milošević ustupi republičku vlast Vuku, Šešelju ili nekom drugom.

Pančevac, 15. avgust 1997.

BANAĆANI SU VREDAN I RADAN NAROD I NIJE IM DO DANGUBE OKO IZBORA KOJI NE REŠAVAJU NIŠTA

Nećemo da nas socijalisti i „prijatelji” vodaju za ular svaka tri meseca na „višepartijske i demokratske” izbore

Banatski forum je spreman da svoju odluku o neizlasku na izbore koriguje samo u slučaju da kompletna opozicija izađe na izbore, uz poseban uslov da vojvođanske stranke i nevladine organizacije formiraju zajednički Vojvođanski pokret sa jedinstvenom listom za sve izborne jedinice u Vojvodini.

Gonzalesov izveštaj, kao skup uslova i sugestija je ispod kriterijuma dovoljnih za izlazak Banata i Banaćana na legalne i ravnopravne izbore.

Pregovori sa Koalicijom Vojvodina su u toku ali, ako dođe do separatnih pregovora Banatskog foruma i Koalicije Vojvodina, Banatski forum će insistirati da Koaliciju Vojvodina odvrati od izlaska na neravnopravne izbore, koji neće biti međunarodno priznati.

Vojvodina ne sme davati legitimitet čoveku i partiji koji su ukinuli njen suverenitet.

Vršaćka kula, 16. avgust 1997.

Naša borba, 19. avgust 1997.

Pančevac, 22. avgust 1997.

KONSTITUISAN GRADSKI ODBOR BANATSKOG FORUMA ZA KIKINDU

U subotu 16.08.1997.godine u Kikindi je konstituisan Gradski odbor Banatskog foruma. Za predsednika Gradskog odbora izabran je Milan (Krlje) Vujin-Batakov, istaknuti Banaćanin mlađe generacije i jedan od nosilaca ideja regionalizma u severnom Banatu. Za sekretara je izabran Saša (Spule) Pupezin, novinar.

Vujin-Batakov i Pupezin su odbornici u kikindskom parlamentu tako da će to omogućiti efikasniju borbu za ciljeve iz programa Banatskog foruma kroz instituciju lokalne vlasti. Gradski odbor BF Kikinda je većinom sastavljen od mladih ljudi spremnih da se na severu Banata izbore za svoje ideje i ideje Banatskog foruma.

Prisutni u gradskoj biblioteci, uglavnom stranački opredeljeni meštani, su pozdravili nadstranačku ideju Banatskog foruma, sa kojom su ih upoznali predstavnici Banatskog foruma sa predsednikom Đuricom Savkovim - Pušinim na čelu.

Velika Kikinda, 20. avgust 1997.

BANAT, IZBORI:

NE - FALA LEPO

Banatski forum je, analizirajući izveštaje svojih ogranaka i globalnu političku situaciju doneo odluku da se pokrene antiizborna kampanja i pozovu Banaćani da ne izlaze na birališta.

Pod ovakvim sramnim uslovima, izlaziti na izbore značilo bi samo jedno - preuzeti odgovornost za sve loše do sada učinjeno. Svedoci smo devetogodišnje tragedije čitavog naroda u državi i u okruženju, do koje nas je doveo režim Slobodana Miloševića.

U maratonskoj i iscrpljujućoj igri izbornih skrivalica, Banaćani su dosada služili kao brojke, koje su pred međunarodnom javnošću potvrđivale legitimitet već unapred određenim krađama i podvalama.

Nećemo da se preko nas peru prljave rabote pedesetogodišnje vladavine komunista prefarbanih u razne boje, već po potrebi, u zavisnosti od istorijskog trenutka.

Upozoravamo da postojeći režim ima ulogu da što duže odlaže otvaranje istinskih procesa demokratizacije, kako bi se mnogo toga zaboravilo i izgubio trag pljački i zločinima još iz vremena J.B.Tita.

Naša borba, 27. avgust 1997.

Pančevac, 29. avgust 1997.

Naša borba, 1. septembar 1997.

Izbori - Bosna, Kosovo...

MILOŠEVIĆ NEIZBEŽAN, IZAZIVA KRIZU DA BI JE SAM REŠAVAO

Izazivanjem krize u Bosni, Crnoj Gori i Kosovu režim ucenjuje međunarodnu zajednicu pokušavajući da se postavi kao neizbežan i jedini faktor koji je u mogućnosti da kontroliše situaciju u regionu. Permanentno se želi ostvariti utisak da Slobodan Milošević jedini može da sačuva teško postignuto stanje kakvog-takvog mira u Bosni.

U tom svetlu je podizanje tenzije u Bosni, na Kosovu i u Crnoj Gori predizborna pretnja biračima da, ukoliko ne glasaju za koaliciju SPS, mogu snositi odgovornost za nastavak rata, haosa i bezakonja.

Političke stranke koje u ovom trenutku prihvataju izlazak na izbore moraju snositi odgovornost za održanje kvazidemokratije, podstrekavanje ratnih zločinaca u Bosni, razvlačenje i nepoštovanje „Dejtonskog ugovora”, odlaganje suštinskog rešenja za Kosovo i Vojvodinu, nepoštovanje suvereniteta Crne Gore i dr.

Prema analizama ekipa Banatskog foruma na terenu, formiranih za kampanju protiv ovakvih izbora, odziv banaćana na republičkim izborima 21.09.1997. biće manji od 40%. Banatski forum želi da skrene pažnju posmatrača OEBSa na problem tretmana anti-izbornih štabova, koji neće imati uvid u tokove izbora i broj apstinenata tj. građana koji neizlaskom na izbore izražavaju svoje neslaganje sa režimom i ovakvim izborima.

Banaćani su radan i vredan narod i nije im do dangube oko izbora koji njima i do sada nisu ništa dobro doneli.

Banatski forum poziva banaćane na bojkot predstojećih izbora sloganom:

Izbori - NE, fala lepo.

*Pančevac, 5. septembar 1997.
Vršačka kula, 9. septembar 1997.*

KOALICIJA VOJVODINA U KIKINDI SMENJUJE ČLANOVE BANATSKOG FORUMA

Smenama na zasedanju Skupštine opštine Kikinda 5.09.1997. vladajuća Koalicija Vojvodina pokazuje kako ima nameru da vlada Vojvodinom.

Jednim potezom smenjeni su svi članovi Banatskog foruma, a otkaze su dobili i simpatizeri Banatskog foruma i članovi drugih političkih stranaka (SPO, DS i dr.).

Predsednik Gradskog odbora Banatskog foruma, Milan Vujin-Krle (predsednik Upravnog odbora Doma omladine) smenjen je bez obrazloženja, Ljiljana Milašinović, potpredsednik Opštine, Zoran Milešević, predsednik Upravnog odbora Javnog preduzeća za komunalne poslove (simpatizeri Banatskog foruma) očekivana smenjivanja preduhitrili su davanjem ostavki.

Još čudnije i manje razumljivo je sve to kada se zna da su svi smenjeni bili na prošlim izborima nosioci protesta, izborne kampanje i izborne pobeđe opozicije.

Oštro se protivimo ovakvoj revanšističkoj politici Koalicije Vojvodina, jer se zna da je Banatski forum kao član Koalicije Vojvodina bio nosilac izborne kampanje u Banatu i tvorac izborne pobeđe gde god je bilo moguće postaviti izborne liste.

*Danas, 10. septembar 1997.
Demokratija, 10. septembar 1997.
Politika, 17. septembar 1997.
Večernje novosti 17. septembar 1997.*

KRENULA ANTIIZBORNA KAMPANJA BANATSKOG FORUMA

Antiizborna kampanja Banatskog foruma je krenula. U okviru kampanje Banatski forum će organizovati kulturno zabavne, sportske i druge manifestacije. Rok-bluz grupe, „Šank bluz bend”, „Divine duck” i dr. će svojim nastupima pozivati banačane da, umesto na izbore, svoje vreme iskoriste pametnije; u zabavi, posetama zaboravljenim prijateljima, dobrom jelu i piću. Banačani će od strane Banatskog foruma biti pozvani preko medija da nedelju na Malu Gospojinu, 21. 09. 1997., provedu na izletima, u prirodi, pecanju na tujim banatskim rekama Tamišu, Begeju, DTD-u itd.

*Pančevac, 12. septembar 1997.
Naša borba, 12. septembar 1997.*

OPOZICIJA PREOKUPIRANA BORBOM ZA VLAST OSTAVLJA PROSTOR MILOŠEVIĆU DA RATOM U BOSNI UCENJUJE MEĐUNARODNU ZAJEDNICU

U Srbiji ne postoji zdrava građanska inicijativa

Zbog svoje umešanosti u projekte „velike Srbije” srbijanska opozicija i danas skreće pažnju javnosti na sporedan kolosek i na manje važne probleme od onih koji u globalnom smislu donose ključna rešenja, kao što je odgovornost Slobodana Miloševića i svite oko njega, za izazivanje nacionalne i verske mržnje, podsticanje nacionalizma i međunacionalnog rata sa stotinama hiljada unesrećenih i raseljenih.

Zbog toga što se još uvek niko nije javno ogradio, a kamoli odrekao „mesijanskih” ideja iz skorašnje i pomalo zaboravljene prošlosti, današnja opozicija nema hrabrosti da Slobodana Miloševića optuži i napadne sa prave strane - za zločin protiv čovečanstva, nacizam, genocid, etnička čišćenja.

Kao da još uvek san o „velikoj Srbiji” lebdi u glavama čelnika i članova stranaka opozicije, isto kao i među pobornicima partija na vlasti, i to čini situaciju u Srbiji nerešivom i bezizlaznom, a u isto vreme blokira politički prostor za pojavu zdrave građanske inicijative sposobne da zemlju, uz podršku spolja, izvede iz ćorsokaka. (O priključivanju Evropi nećemo ni govoriti.)

BANAĆANI, U NEDELJU NA MALU GOSPOJINU ČEKAMO VAS KOD FARKAŽDINSKOG MOSTA NA TAMIŠU

U okviru svoje antiizborne kampanje Banatski forum će pored lepljenja letaka, plakata i javnih nastupa u nedelju na Malu Gospojinu, na Tamišu kod Farkaždinskog mosta organizovati multimedijalnu gospojinsku manifestaciju neizlaska na izbore.

Ako vremenske prilike dozvole to će biti centralna antiizborna akcija Banatskog foruma, u kojoj će učestvovati članovi iz čitavog Banata.

Pančevac, 18. septembar 1997.

ZLATOJE MARTINOV - LAUREAT NAGRADE „BELARTA KONKURSO” ZA NAJBOLJU KNJIGU U 1996.GODINI OBJAVLJENU NA ESPERANTU

Banatski forum upućuje srdačne čestitke svom uvaženom članu i direktoru Centra za dokumentaciju o vojvođanskim Nemcima na osvojenoj nagradi, koju mu je dodelio međunarodni žiri na svetskom kongresu esperantista u Adelaidi, u Australiji.

Knjiga gospodina Martinova „Svetu na dar” („Al mondo donace”) osvojila je prvu nagradu i pobrala najviše pohvale, u konkurenciji autora iz čitavog sveta.

ANTIIZBORNI MITING NA TAMIŠU U POTPUNOSTI USPEO

Posle dva, od strane MUP-a Srbije, zabranjena multimedijalna skupa najavljena za Pančevo, gde je trebalo da budu prikazana dostignuća rok kulture (kultivisane buke) u izvođenju „Šank” i „Kontrabanda” a koji su zakazani za subotu 20.09.1997. i nedelju 21. 09. 1997. u nedelju je, održan antiizborni miting na Tamišu kod Farkaždina.

Uz prisustvo oko 300 Banaćana, bojkotaša i gostiju odvijao se multimedijalni, malogospojinski hepening.

Tačno u podne banatskim nebom zaplovili su padobranci u odorama označenim banatskim simbolima, noseći u formacijama transparent „Za Banat, Banatski forum”.

Uzbuđenje je dostiglo vrhunac kada su uspešno, jedan za drugim, banatski padobranci počeli da sleću na cilj.

Vršačka kula, 30. septembar 1997.

IZBORNI REZULTATI

Izborni rezultati pokazuju ispravnost stavova Banatskog foruma po pitanju pristupa republičkim, parlamentarnim i predsedničkim izborima

Dogodilo se upravo ono na šta je Banatski forum već duže vreme upozoravao.

Nepravilnosti koje su izazvale ovakve rezultate događale su se permanentno tokom cele, kao i proteklih godina. Neravnopravan tretman u elektronskim i ostalim medijima, protok novca nezakonitim kanalima u korist vladajuće partije, pristrasnost državnih, sudskih i bezbednosnih organa presudno su uticali na stvaranje neravnopravnih i nefer polazišta za minimum preduslova potrebnih, da u situaciji nužnosti konsensusa, obezbede izlazak iz ćorsokaka.

Nikakva „vlada nacionalnog spasa” neće moći da obezbedi potrebnu saglasnost za izlazak iz sve dublje krize. Bolje je nazvati „prolazna vlada” koja će imati zadatak da ublaži opšti poraz svih koji su se u ovu prljavu rabotu upleli i produži politički „status quo”, održi vrenje „bosanskog lonca” i omogući onima koji se u tim i sličnim situacijama najbolje snalaze. Sam predsednik Milošević će morati da spašava Vuka Draškovića, kao najpoželjniju opoziciju.

Radi predstave o „demokratskim” izborima lažirani su procenti izašlih građana na birališta, i brojke koje govore o masovnosti, fer i poštenim izborima.

Izborni rezultati „Koalicije Vojvodina”

PORAZ KOJI VRAĆA VOJVODINU U NAZAD

Koalicija Vojvodina, prema postignutim rezultatima na ovim izborima i dalje neće imati legitimitet da predstavlja Vojvodinu. Bez učešća Banatskog foruma, na aktuelnim izborima „Koalicija Vojvodina” je osvojila duplo manje glasova nego na prošlim i tako omogućila apsolutnu pobedu „radikala”.

Banatski forum ima snage i znanja da u 21. veku uvede Banat u Evropu.

Za Vojvodinu kao političko rešenje u okviru decentralizovane Jugoslavije, Banatski forum ima izgrađene i definisane odgovore koji neće vredati interes i ponos vojvođana.

Tek u takvoj Vojvodini Banat i Banačani vide svoj prosperitet.

Izborni rezultati Koalicije Vojvodina

VOJVODINU NE MOGU DA ZASTUPAJU LJUDI KOJI NE ZAVREĐUJU POVERENJE GRAĐANA

Potrebu za što većom autonomijom Vojvodine, u raznim anketama i istraživanjima, izrazilo je 60-70% stanovnika pokrajine. Među njima veliki deo materijalizaciju te potrebe vidi u vrlo širokoj samoupravi i raspolaganju sopstvenim dobrima, radom i rezultatima tog rada.

Očekivalo se da će rezultati parlamentarnih izbora u velikoj meri oslikavati rezultate anketa i ispitivanja javnog mnjenja u Vojvodini. Međutim, svođenjem izbornog bilansa došlo se do rezultata nepovoljnih po one koji su se busali da su jedini i bogom dani da stoje na čelu pokreta za autonomiju Vojvodine.

Naime, na upravo završenim republičkim parlamentarnim izborima lideri „najvećih” vojvođanskih partija iz „Koalicije Vojvodina” doživeli su fijasko osvojivši svega 6-7% (4 poslanika), a sve trudeći se da poraz protumače kao neviđeni uspeh, istorijski podvig i pobjedu kakvu Vojvodina samo priželjkivati može.

Imajući u vidu da su se pre izbora lideri „Koalicije” svojski trudili da iz širokog kruga onih koji se zalažu za Vojvodinu isključe sve druge, postavljajući nerazumne uslove. Analitičan vojvođanin bi mogao doći do apsurdnog zaključka da bi se afirmacije Pokrajine, kroz svih 255 poslanika, idući za fantastičnim uspehom „Koalicije Vojvodina”, izvojevala „već”, za 156 godina.

Ovakav rezultat „Koalicije Vojvodina”, uzimajući u obzir volju građana Vojvodine za autonomijom, od 60-70%, i procenat (onih 6-7%) koji su svoje glasove dali liderima Dr Draganu Veselinovu, Nenadu Čanku, Ratku Filipoviću i još nekima, jasno implicira zaključak, da na ovim izborima vojvođani nisu imali za koga da glasaju.

Imena ljudi koji sebe uzdižu iznad Vojvodine nisu od poverenja za onih 60-70% građana koji vide svoju pokrajinu maksimalno samostalnu, u okviru Federacije Jugoslavije.

Parola „Vojvodina to sam JA” se ne dopada ni banačanima ni sremcima, ni bačvanima.

Vojvođani traže jasne projekte i garancije od onih kojima daju poverenje na izborima.

Šarlatanstvo nije najbolje prihvaćeno kod žestokih sremaca, tjih banačana i vrednih bačvana. Oni ne veruju u mitinge, masovke i mesije. Veruju Banatu i Vojvodini privrženim domaćinima od imena i prezimena.

Banatski forum ima potencijal, znanja i neokaljenih imena i želi da svoje projekte stavi na raspolaganje dobronamernim banačanima i vojvođanima u borbi za ulazak Banata i šire zajednice u Evropu.

Izborni rezultati Koalicije Vojvodina

VOJVODINU NE MOGU DA

ZASTUPAJU LJUDI KOJI NE ZAVREĐUJU POVERENJE GRADANA

Potrebu za što većom autonomijom Vojvodine, u raznim anketama i istraživanjima, izrazilo je 60-70% stanovnika pokrajine. Među njima veliki deo materijalizaciju te potrebe vidi u vrlo širokoj samoupravi i raspolaganju sopstvenim dobrima, radom i rezultatima tog rada.

Očekivalo se da će rezultati parlamentarnih izbora u velikoj meri oslikavati rezultate anketa i ispitivanja javnog mnjenja u Vojvodini. Međutim, svođenjem izbornog bilansa došlo se do rezultata nepovoljnih po one koji su se busali da su jedini i bogom dani da stoje na čelu pokreta za autonomiju Vojvodine.

Naime, na upravo završenim republičkim parlamentarnim izborima lideri „najvećih” vojvođanskih partija iz „Koalicije Vojvodina” doživeli su fijasko osvojivši svega 6-7% (4 poslanika), a sve trudeći se da poraz protumače kao neviđeni uspeh, istorijski podvig i pobedu kakvu Vojvodina samo priželjkivati može. Imajući u vidu da su se pre izbora lideri „Koalicije” svojski trudili da iz širokog kruga onih koji se zalažu za Vojvodinu isključe sve druge, postavljajući nerazumne uslove. Analitičan vojvođanin bi mogao doći do apsurdnog zaključka da bi se afirmacije Pokrajine, kroz svih 255 poslanika, idući za fantastičnim uspehom „Koalicije Vojvodina”, izvojevala „već”, za 156 godina.

Ovakav rezultat „Koalicije Vojvodina”, uzimajući u obzir volju građana Vojvodine za autonomijom, od 60-70%, i procenat (onih 6-7%) koji su svoje glasove dali liderima Dr Draganu Veselinovu, Nenadu Čanku, Ratku Filipoviću i još nekima, jasno implicira zaključak, da na ovim izborima vojvođani nisu imali za koga da glasaju.

Imena ljudi koji sebe uzdižu iznad Vojvodine nisu od poverenja za onih 60-70% građana koji vide svoju pokrajinu maksimalno samostalnu, u okviru Federacije Jugoslavije.

Parola „Vojvodina to sam JA” se ne dopada ni banaćanima ni sremcima, ni bačvanima.

Vojvođani traže jasne projekte i garancije od onih kojima daju poverenje na izborima.

Šarlatanstvo nije najbolje prihvaćeno kod žestokih sremaca, tjih banaćana i vrednih bačvana. Oni ne veruju u mitinge, masovke i mesije. Veruju Banatu i Vojvodini privrženim domaćinima od imena i prezimena.

Banatski forum ima potencijal, znanja i neokaljenih imena i želi da svoje projekte stavi na raspolaganje dobronamernim banaćanima i vojvođanima u borbi za ulazak Banata i šire zajednice u Evropu.

Banatski forum zajedno sa
„zalutalom braćom” iz prvog kruga

DRUGI KRUG IBORA

BOJKOTUJEMO „ZAJEDNO” NA TAMIŠU KOD FARKAŽDINA

U nedelju 5.10.1997. godine Banatski forum poziva sve banaćane da taj dan posvete porodici, prijateljima, svojoj veri i tradiciji. Da ostanu kod svojih kuća uz supu, rinflajš, sosove, štrudle, išlere, krofne i ostale đakonije. Da svoje glasove sačuvaju za vremena koja će odlučivati o njihovoj sudbini i sudbini Banata. Da sedeći na saborima, samo pogledima otrpate ovu prevaru od izbora.

Pozivamo sve poštene banaćane koji su na prvi krug izbora izašli, zavedeni, obmanuti, ili opterećeni partijskim ili drugim ucenama, da nam se pridruže, sve im je oprošteno.

Pančevac, 2. oktobar 1997.

BANATSKI FORUM JE SPREMAN DA STANE NA ČELO GRAĐANSKOG POKRETA

Poziv demokratskim snagama sposobnim da istraju
u borbi za normalne izborne uslove, da se udruže na principu građanskog
pokreta

Rezultati i događaji oko izbora jasno pokazuju da institucija izbora u Srbiji nikad nije imala pravu demokratsku osnovu te da primarni cilj stvarne opozicije mora biti iznalaženje načina za izgradnju izbornog sistema koji odgovara evropskim i svetskim standardima. Osnovno polazište pokreta je da okupi sve demokratske snage spremne da istraju na primarnom cilju udruživanja bez prethodnih uslova i rangiranja po bilo kakvim osnovama (na parlamentarne, neparlamentarne, male, velike pokrete, udruženja i ostalo).

U tom smislu Banatski forum je spreman da preuzme na sebe aktivnost pokreta na teritoriji Banata. Apelujemo na Demokratsku stranku, Građanski savez Srbije, sve političke i nevladine organizacije, da momentalno stupe u akciju formiranja pokreta.

Glas Banata, decembar 1997.

Banatski forum nije iznenađen pobedom „Radikala”

ŠEŠELJ POBEĐUJE, PRAVU POBEDU ODNEO IBRAHIM RUGOVA

Svoj čvrst, fašizovani kurs „radikali” su nametnuli biračkom telu kao jedini izbor. Vojislav Šešelj je sedeći na televiziji, na svim programima, podilazeći velikosrpskom etnosu, tamo gde je on najtanji, ubedio Srbe da podjednako dobro poznaje medicinu, ekonomiju, istoriju, astronomiju, astrologiju, ostale nauke i više od toga, da ima jednostavna, na dohvat ruke izvodljiva rešenja. Vojislav Šešelj je vešto iskoristio tradicionalnu sklonost srpskog naroda ka autokratiji, diktaturi i „vođi”, nasuprot mlake i neubedljive opozicije, zatvorene u okvire visoke intelektualnosti, i za srpski narod neprimenljive kriterijume demokratije.

No, i pored pobede „radikala” nad socijalistima i opozicijom, kosovski Albanci, na čelu sa Ibrahimom Rugovom su jedini visokoorganizovani politički faktor sposoban da istinski porazi i „socijaliste” Slobodana Miloševića i „fašiste” Vojislava Šešelja i monarhiste Vuka Draškovića. Srbijanska opozicija nema racionalno rešenje za Kosovo a ukoliko ga i ima, nema dovoljno hrabrosti da ga afirmiše u javnosti.

Banatski forum očekuje stvaranje opozicionog bloka sposobnog da izdejstvuje normalne uslove izbora i udruživanja na bazi jedinstvenog programa građanskog, decentralizovanog društva sa konkretnim političkim rešenjima za Kosovo, Vojvodinu, Sandžak, Užu Srbiju i Beograd.

Tek u takvim uslovima Banatski forum će pozvati banačane da izađu na birališta.

Demokratija, 8. oktobar 1997.

*Pančevac, 10. oktobar 1997.
Vršačka kula, 14. oktobar 1997.*

BANATSKI FORUM KAO JEDAN OD OSNIVAČA KOALICIJE VOJVODINA, NUDI POMOĆ U PREVAZILAŽENJU KRIZE

Izborni neuspeh Koalicije Vojvodina na proteklim republičkim izborima rezultat je liderskih i programskih nesuglasica među članicama. Jedan od razloga neuspeha takođe je zatvorenost „Koalicije” prema uticajnim i uglednim organizacijama i pojedincima koji deluju na identičnim programskim osnovama.

Banatski forum, kao jedan od osnivača Koalicije Vojvodina i organizacija koja je u „Koaliciju” uložila dobar deo svog političkog kapitala, sa zabrinutošću prati najnovija dešavanja i apeluje na lidere stranaka da smognu snage i prevaziđu krizu. Nudimo svoju arbitražu u nastalom međuliderskom sporu sa predlogom konkretnih rešenja koje će uskoro biti prezentovani svim članovima Koalicije Vojvodina i javnosti.

*Danas, 16. oktobar 1997.
Zrenjanin, 17. oktobar 1997.
Dnevni telegraf, 20. oktobar 1997.*

BANATSKI FORUM NA SAJMU KNJIGA

Banatski forum, kao izdavač, obaveštava javnost da će za ovogodišnji Sajam knjiga (21-28. 10. 97.) iz štampe izaći knjiga autora Zlatoja Martinova NEMAČKI UTICAJ NA ISHRANU SRBA U BANATU, za koju je naša javnost već pokazala veliko interesovanje. Ovo će biti prilika ne samo za ljubitelje etnologije, već i za ljubitelje knjige uopšte, da ovu knjigu nabave po pristupačnoj ceni.

ČESTITKE CRNOGORCIMA

Rezultati izbora u Crnoj Gori pokazuju opredeljenost većine Crnogoraca za demokratske promene. Posle postignutog minimuma saglasnost svih relevantnih faktora u Crnoj Gori usledilo je potpisivanje sporazuma o minimumu uslova za razvoj demokratije od strane predsednika vlade Mila Đukanovića i predstavnika svih opozicionih stranaka. Treća faza tog procesa otpočela je pobedom M. Đukanovića na predsedničkim izborima kao zajedničkog kandidata svih demokratskih snaga u Crnoj Gori.

Novom predsedniku Crne Gore i svima koji su ga podržali upućujemo srdačne čestitke.

Upozoravamo sve relevantne faktore u Srbiji na nužnost postizanja opšte društvene saglasnosti, kao jedinog puta za demokratske promene.

*Pančevac, 24. oktobar 1997.
Vršačka kula, 28. oktobar 1997.*

DRAMATIČNE RAZMERE FAŠIZMA

Najoštrije osuđujemo surovo ubistvo maloletnog Dušana Jovanovića, koje se desilo u prestonici policijske države Srbije, pored verovatno najvećeg broja policajaca po glavi stanovnika na svetu.

Iznova se otkrivaju drastične razmere fašizacije našeg društva, koju već sedam godina podstiče aktuelni režim sa svojim satelitima.

NEMCIMA U JUGOSLAVIJI PRIZNAT STATUS NACIONALNE MANJINE

Prema istraživanjima Banatskog foruma u Vojvodini živi daleko više Nemaca od broja iskazanog popisima stanovništva

U Jugoslaviji živi više od 20 000 građana nemačke i izvestan broj građana francuske, italijanske i drugih nacionalnosti, koji pripadnost svojoj naciji ne izražavaju slobodno. Razlog tome je splet istorijskih okolnosti, pedesetogodišnji totalitarni režim, a u poslednje vreme zahuktali nacionalizam i nestabilna politička situacija.

Nemci u Vojvodini svoju nacionalnost izražavaju kao versku (katolici, reformati i evangelici) ili je zamenjuju za mađarsku i hrvatsku.

Banatski forum se u svojim programima određuje protiv kolektivne krivice, smatrajući da, kao što Srbi ne mogu kao nacija odgovarati za zločine u Bosni, takođe ni Nemci (kojih je u Banatu bilo preko 250 000) nije trebalo da snose kolektivnu odgovornost za zločine nacizma.

Iz tih razloga Banatski forum smatra da su se stvorili uslovi koji treba građanima nemačke i drugih nacionalnosti da obezbede slobodu izjašnjavanja o nacionalnoj pripadnosti.

Takođe se mora omogućiti poštovanje svih zakonskih prava zagarantovanih nacionalnim manjinama, usklađenih sa evropskim standardima, kao i maksimalne uslove za negovanje kulturnih i svih drugih vrednosti tih naroda na ovom tlu.

Rezultati književnog konkursa

KRATKA BANATSKA PRIČA

Žiri u sastavu Vasa Pavković, Edvard Jukić i Zlatoje Martinov saopštili su rezultate književnog konkursa KRATKA BANATSKA PRIČA, koji je organizovao Banatski forum u okviru svoje redovne kulturne delatnosti.

Prema mišljenju žirija nijedna priča nije zadovoljila kriterijume neophodne za dobijanje prve nagrade. Drugu nagradu osvojila je Olgica M. Gligorov iz Zrenjanina za priču ŽUTI BREG, a treću Milan Micić iz Vojvode Stepe za priču CRTANA ZEMLJA GROFA MERSIJA.

Novčane nagrade sa poveljom biće svečano uručene krajem novembra u prostorijama Banatskog foruma. Nagrađene priče biće objavljene u periodici.

Pančevac, 7. novembar 1997.

Izbori: Poruka Vuku Draškoviću:

VOJVODINA STANUJE NA NOVOJ POLITIČKOJ ADRESI

Banatski forum demantuje tvrdnje dela štampe
da Vojođani podržavaju Vuka Draškovića

Banatski forum će pozvati banaćane da izadu na birališta i glasaju za jedinstvenog opozicionog kandidata samo u slučaju ujedinjenja kompletne opozicije po tom pitanju.

Ukoliko dođe do pojave više „jedinstvenih“ kandidata pozvaćemo Banat na aktivan bojkot.

Liderčići političkih partija, (ćlanstvo im može stati u jedne taljige) sa svojim svitama, u skupim šljaštećim odelima šepure se na TV ekranima (koji su još uvek u vlasništvu Slobodana Miloševića) i uveseljavaju narod praveći parodiju od demokratije.

Novci koji se troše na ovako glamurozne i rasipnićke izbore nisu primereni ni mnogo bogatijim državama od ove. Ne možemo gubiti vreme oko političkih smicalica koje nam nameću gubitnici i neradnici, što umesto da radom i znanjem stiću poverenje glasaća, mašu zastavama, daju lažna obećanja i za njih svaka tri meseca traže pokriće na novim izborima.

Banatski forum demantuje izjave Mileta Isakova i Nenada Čanka objavljene u nekim glasilima (Naša borba, Danas itd.) da Vojvodina podržava Vuka Draškovića, kao jedinog od niza „jedinstvenih“ kandidata. Nizak nivo političkog morala, isključivost i ishitrenost koje su demonstrirale političke junoše Čanak, Veselinov, Isakov naterale su Vojvodinu da se brani ćutanjem i apstinencijom.

Odlučno javnosti stavljamo do znanja da Vojvodina ima novu političku adresu na koju mogu da se jave i Vuk Drašković i ostali kandidati.

Kandidat koji dobija najviše glasova u Vojvodini zove se NIKO.

*Naša borba, 12. novembar 1997.
Kikindske novosti, 14. novembar 1997.*

Uskoro:

BANAT MEĐUDRŽAVNA EUROREGIJA

Most za uspostavljanje stabilnosti i saradnje

Kao što je početkom godine najavljeno u Banatskom forumu, u Segedinu će 21.11.1997.god. biti potpisan međudržavni sporazum između Rumunije, Mađarske i Jugoslavije o saradnji i specijalnim odnosima unutar regije Tisa - Dunav - Moriš (tj. Banat). To je dugo očekivan potez na koji je režim, pritisnut evropskim procesima regionalizacije, integracije i insistiranju iznutra, pre svega Banatskog foruma, morao da pristane.

Ostaje otvoreno pitanje i sumnja da li će se realizacija potpisanih dokumenata odvijati bez uobičajenih poteškoća i odugovlačenja sa jugoslovenske strane, kao u slučaju Dejtonskog sporazuma, sporazuma o školstvu na Kosovu i sl.

Banatski forum apeluje na sve političke subjekte u Jugoslaviji, posebno na one u Vojvodini, da aktivnim i konstruktivnim učešćem pomognu realizaciji ovog sporazuma.

Pančevac, 21. novembar 1997.

Pančevo, 21.11.1997.

Stvaranje Demokratskog foruma Kosova
bitan preduslov uspešnom rešavanju problema
na relaciji Kosovo - Srbija - Jugoslavija

OBJEDINJAVANJE DEMOKRATSKIH SNAGA

Banatski forum, jedan od inicijatora i pokretača ideje okupljanja vojvođanskih političkih i nevladinih organizacija u jedinstvenu asocijaciju podržava stvaranje klime tolerancije i objedinjavanja svih demokratskih snaga u Jugoslaviji na bazi minimuma uslova za demokratski preobražaj.

Proces konsolidacije prvo je ostvaren (i pokazao rezultate) u Crnoj Gori, nastavlja se na Kosovu, u fazi pregovora je u Vojvodini a očekuje se i u ostalim delovima Srbije.

Za jugoslovensko društvo je proces decentralizacije osnova razvoja demokratije, ali istovremeno i kočnica, ukoliko ne prati ekonomske, istorijske, kulturne i nacionalne potrebe.

Naša borba, 24. novembar 1997.

Kikindske novosti, 28. novembar 1997.

IZBORI: NE FALA LEPO, PO KO ZNA KOJI PUT

Imamo pametnija posla nego da svake nedelje
idemo u cirkus zvani izbori

Osnovna opažanja i preporuke koje „Gonzalesov” izveštaj propisuje kao minimalne za ostvarenje pravednih, demokratskih izbora u Srbiji nisu ispunjene, čak se situacija drastično pogoršava iz dana u dan kako se izbori približavaju.

Zbog medijske blokade i loše materijalne situacije, političke stranke, a posebno lobističke nevladine organizacije, nisu u mogućnosti da se obrate široj javnosti i ukažu na zamke izlaska na neravnopravne izbore a time i davanja legitimiteta nedemokratskom režimu.

Banatski forum će pozvati banačane da, kad su izbori u pitanju, ostanu kod kuće ili dan provedu u društvu prijatelja, a oni najvredniji da iskoriste još ovo malo lepog vremena za završetak poljskih radova.

*Zrenjanin, 4. decembar 1997.
Kikindske novosti, 4. decembar 1997.*

Poljoprivreda

ISCRPLJENI BANATSKI PAORI TROŠE POSLEDNJE ZALIHE NOVCA, SNAGE I STRPLJENJA NA JESENJU SETVU

Čekovi za naplatu poreza stižu redovno, isplate
proizvoda povremeno, umanjeno ili nikako

Analizirajući stanje agrara, položaj banatskog sela i paora, Banatski forum je u situaciji da upozori javnost na sledeće:

Loše materijalno stanje izazvano dugogodišnjim sistematskim iscrpljivanjem agrara, vraćajući se sada kao bumerang, može da dovede do nesagledivih i trajnih posledica. Sirotinja i besparica za sobom povlače kriminal, nekulturu, psihičke traume, masovnu mentalnu apatiju, lenjost, aljkavost itd. Postoji opasnost da banatski paor, koji je vekovima bio uzor vrednoće, čistoće i bogatstva, postane, zahvaljujući lošoj državi, primer zaostalosti, mraka i nekulture.

Nepostojanje jasnog socioekonomskog plana razvoja, namerno izbegavanje države da se prihvati garancija, kredita i makro ulaganja u poljoprivredu, neplanske migracije stanovništva (izbeglice, iseljavanje nesrpskog stanovništva) na tlu Banata, dovode ovu regiju u stanje haosa i beznađa. Retki krediti se dele po političkoj liniji, trgovci, nakupci haraju selima varajući preplašene paore, mehanizacija zastarela i na izdisaju, zemlja u korovu bez dovoljno đubriva i nege - to je danas slika banatskog sela.

Banatski forum rešenje problema vidi pre svega u regionalizaciji i demokratizaciji celokupnog društveno-ekonomskog sistema na nivou Jugoslavije i Srbije.

U okviru toga, Banatska regionalna skupština treba da bude nosilac konkretnih projekata, kreator socioekonomskog razvoja Regije, zdravstva, kulture, ekologije itd. Banačani moraju biti gazde u svojoj kući a gazde traže novčanik (buđelar, šljapik) u sopstvenom džepu.

Poslodavci u Beogradu, Novom Sadu ili nekim drugim centrima van Banata ne razumeju potrebe i mogućnosti Banata i banačana. To je dovelo ovu elitnu evropsku regiju do prosjačkog štapa i sa takvim odnosom država mora odmah prestati.

Banatski paor jasno traži da njegov proizvod postane roba na otvorenom tržištu, da rad uložen u poljoprivredni proizvod i uložena sredstva budu plaćeni zdravim, konvertibilnim novcem, a ulaganja zagarantovana dugoročnim kreditima i obezbeđena odgovarajućom zakonskom regulativom.

*Zrenjanin, 4. decembar 1997.
Pančevac, 5. decembar 1997.*

SOCIJALISTI OTIMAJU LOKALNU VLAST

Opozicija ne poklanja dovoljno pažnje lokalnoj problematici

Dok opozicione partije muče početnički problemi, socijalisti grozničavo otimaju sve u lokalnoj (i centralnoj) vlasti.

Opozicione partije i pokreti ne poklanjaju dovoljno pažnje lokalnoj samoupravi, decentralizaciji i delatnostima u okviru istih. Po svaku cenu, na sceni je infiltracija socijalista u komunalne službe, kulturu, sport, zdravstvo itd. Kako ni jedna od opozicionih stranaka, (niti sve zajedno), nemaju dovoljno razgranatu infrastrukturu ni disciplinovano i brojno članstvo za stvaranja mreže i „pokrivanja” čitave državne teritorije, sela bivaju prepuštena brutalnim i nezakonitim hajkama lokalnih socijalista koji, sprovodeći partijska naređenja otimaju sve, zaposedaju upravne odbore, uzurpiraju rad organa mesnih zajednica i opština, šire glasine, zastrašuju, huškaju meštane protiv lokalnih vlasti (u retkim mestima gde je opozicija na vlasti) itd.

Upozoravamo da će se opozicija naći u nebranom grožđu ukoliko socijalisti odluče da donesu novi zakon o lokalnoj samoupravi i nivo lokalne uprave spuste na nivo mesnih zajednica. Zbog nedovoljnog broja iskusnog članstva, nedostatka organizovane mreže, nedostatka materijalnih sredstava, razjedinjenosti, sujete lidera i dr., može se dogoditi da socijalisti uz malu pomoć svojih prijatelja potpuno zavladaju „lokalnom” tj. direktnom vlašću.

Vojvodina i Kosovo se moraju rešiti u sklopu

„Dejtona” ili van njega

ODLUČNO NE NA KRAJU BUDE POSLUŠNO DA

Banatski forum sa zabrinutošću prati zaoštavanje kosovskog problema.

Kruti stavovi srbijanskih vlasti (nacionalista i socijalista) odlažu u nedogled racionalna, i za sve entitete prihvatljiva rešenja.

Odsustvo Srbije iz međunarodnih tokova pretilo da decivilizuje sve slojeve društva (osim komunističke buržoazije) čime tvorci „velike Srbije” i čuvari „svekolikog serbstva” zasigurno vode „naciju nad nacijama” u propast i nestanak.

Nismo zaboravili da je „veliki vojvoda” i zaštitnik prekodrinskih i „preko-preko” srpskih zemalja do juče bombardovao Njujork, Beč i još ponešto. Sećamo se i socijalističkih dobrotvora kako otvaraju nove fabrike, ostvaruju neviđeni rast proizvodnje, standarda, pospešuju rat, iseljavanja itd.

Epilog ih je demantovao a posledice snosi „nebeski” narod.

Trenutno je aktuelno očuvanje Kosova (to donosi kratkoročne poene), vekovnih ognjišta i povratak nacionalizmu, iracionalnom, a rezultira udaljavanjem od Evrope i istorijskim nestajanjem.

Naglašavamo da opstanak državne zajednice direktno zavisi od kompromisnog rešenja statusa Kosova i Vojvodine (decentralizacije) i zajedničke dobre volje svih političkih i nacionalnih faktora da uz pomoć evropskih stručnjaka (demokratizacije) potraže izlaz iz srednjeg veka.

Iskustva govore da se svako odlučno „NE” sadašnjih vlasti na kraju pretvori u molećivo „DA”, uz previsoku cenu koju plaća običan narod.

Odgovor, 25. decembar 1997.

Režim priznao krađu na prošlogodišnjim izborima, ali se i dalje sudi pojedinim učesnicima u demonstracijama

SUDSKI PROCESI I PORED PRIZNANJA IZBORNE KRAĐE

Za utorak i sredu, 23. i 24. XII 1997., zakazan je nastavak predstave vladajućeg režima u Prvom opštinskom sudu (Palata pravde) u Beogradu.

U ovoj predstavi primenjuju se mere represije prema onima koji su prošle godine u ovom periodu, na ulicama naših gradova branili Ustav i zakon ove zemlje od izborne krađe koju je organizovao Slobodan Milošević, predsednik države.

Podsetimo se tridesetog novembra prošle godine. Osamnaest demonstranata je uhapšeno i po hitnom postupku prekršajno osuđeno kaznom od sedam do dvadeset pet dana zatvora. Bez prava žalbe i bez odlaganja svi su sprovedeni u Padinsku Skelu gde su odležali kazne.

Pored toga što su kasnije OEBS i Gonzalesova komisija utvrdili izbornu krađu i što je Miloševićeva vlast na kraju priznala poraz u svim spornim opštinama, nije došlo do bilo kakvog obeštećenja osuđenih lica. Naprotiv, dalji tok događaja je sasvim suprotan.

Po nalogu najviših organa i preko njihovih satelita, sudija zaposlenih u njima, svaka tri do četiri meseca na adrese okrivljenih upućuju se pozivi na saslušanje. To traje godinu dana.

Advokati stranaka i nevladinih organizacija, Slavko Srđić Janković, Ivan Janković, Branimir Pleša, Aleksandar Todorović, Ivan Šebek, Slobodan Tomić, Milan Vuković, Đorđe Mamula, Orhan Nevzati i Nikola Barović i ovog puta braniće Darka Pajka iz Novog Sada, Gorana Marinkovića iz Beograda i Lambrosa Hudeludisa iz Pančeva.

O pozivu Prvog opštinskog suda i istražnog sudije Milkića, optuženi L. Hudeludis kaže:

„Jedna od prvih stvari koju treba organizovati i koja još samo formalno nije dovršena je Unija političkih zatvorenika osuđenih za vreme vladavine Slobodana Miloševića (bez obzira na nacionalnu i versku pripadnost). Potreba za ovim vidom organizovanja je sada urgentno pitanje iz nekoliko razloga. Jedan od najvažnijih je da je Srbija po broju političkih zatvorenika i lica proganjanih po političkoj osnovi na samom vrhu u Evropi. Još očigledniji primer, usko povezan sa prethodnim je ugrožavanje osnovnih ljudskih prava koje traje od pojavljivanja Slobodana Miloševića na političkoj sceni prethodne Jugoslavije, tačnije od 1987. godine.”

Pojedinačni slučajevi malo govore sami za sebe. Opozicione stranke ovoj temi nisu pridavale veći značaj (izuzimajući po neki proces). Jedine koje su se ovim problemom ozbiljnije bavile su veće nevladine organizacije. Međutim, ni one, zahvaljući Miloševićевой veštini svakodnevnog stvaranja incidenata i haosa u svim segmentima življenja, nisu mogle sistematičnije pokriti ovaj teren.

Sada još samo preostaje da se ovim problemom pozabave oni koji su žrtve postojećeg režima. Jedan od prvih koraka bio bi dostavljanje kompletne dokumentacije o političkim procesima i primerima koji zadiru u oblasti ugrožavanja ljudskih prava svim međunarodnim organizacijama.

Banatski forum poziva sve relevantne opozicione subjekte u zemlji da zaokupljeni međusobnim svadama i liderskim prepucavanjima ne zaborave na građane, šetače koji su izbornu pobjedu izvojevali a kojima se još uvek pretilo i sudi od strane režima.

*Danas, 25. decembar 1997.
Naša borba, 27-28. decembar 1997.*